



กรมอนามัย
กองอนามัยฉุกเฉิน



กองอนามัยฉุกเฉิน กรมอนามัย
Division of Health Emergency Management

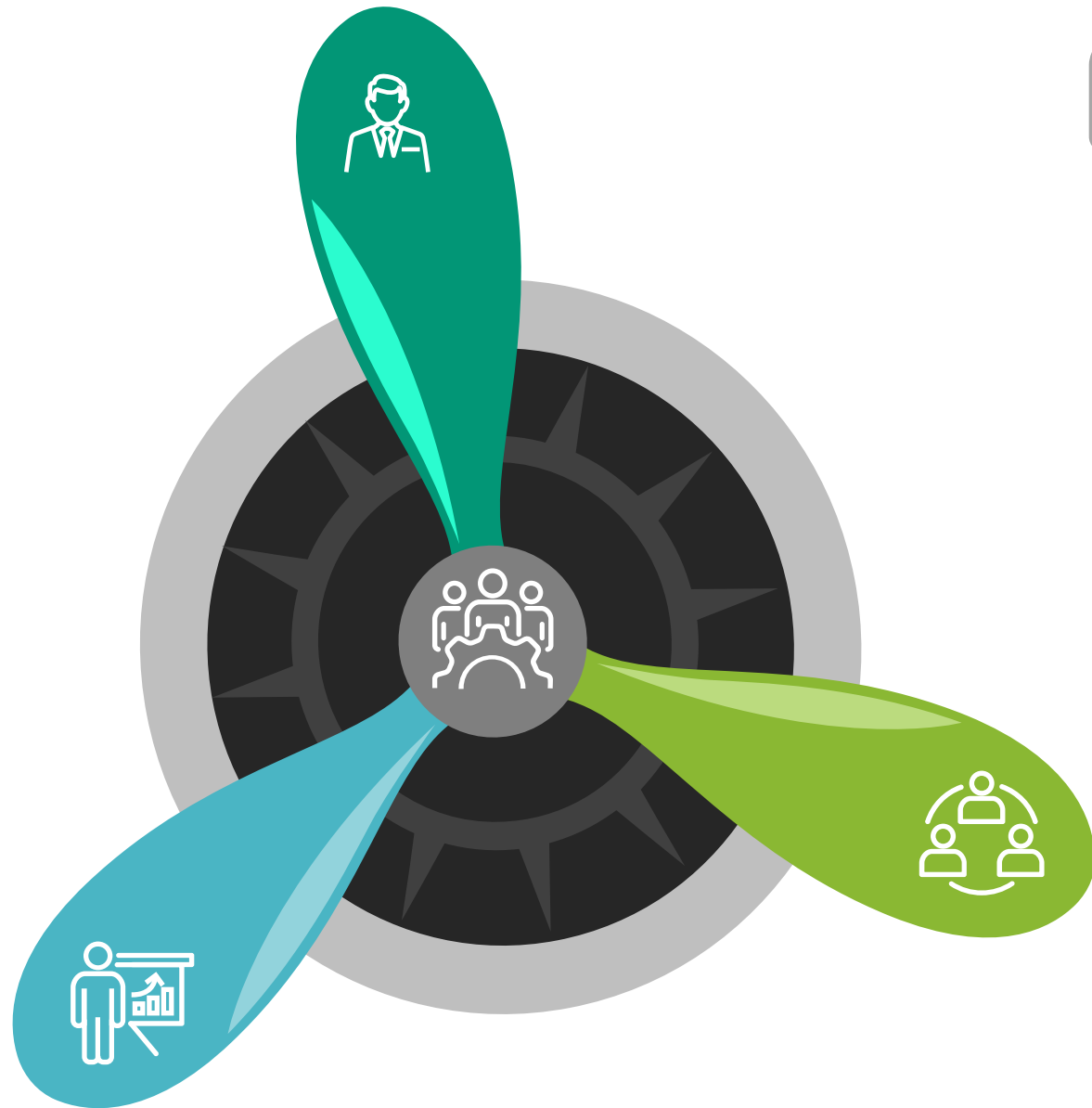
“บทบาทการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม รองรับภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข และกลไกการเชื่อมโยง ภารกิจกรมอนามัยกับเครือข่าย”

คุณกัญญาพัชญ์ จุลสุข

ผู้อำนวยการกองอนามัยฉุกเฉิน กรมอนามัย



กรอบประเด็นการบรรยาย



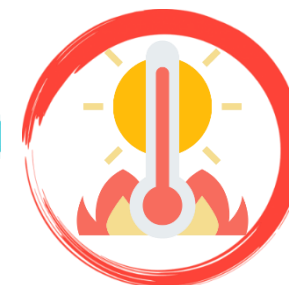
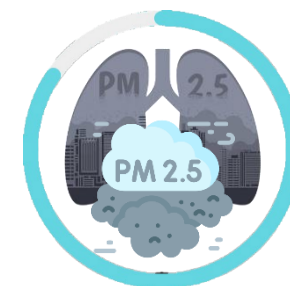
- ภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข (Public Health Emergency)
- การจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมรองรับภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข



- โครงสร้างระบบบัญชาการเหตุการณ์ (EOC)
- แผนรับมือภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข



- คำสั่งคณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม (Health Promotion and Environmental Health Operation Center : HPEHOC)



ปฏิทินการเกิดภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขที่เกิดประจำ

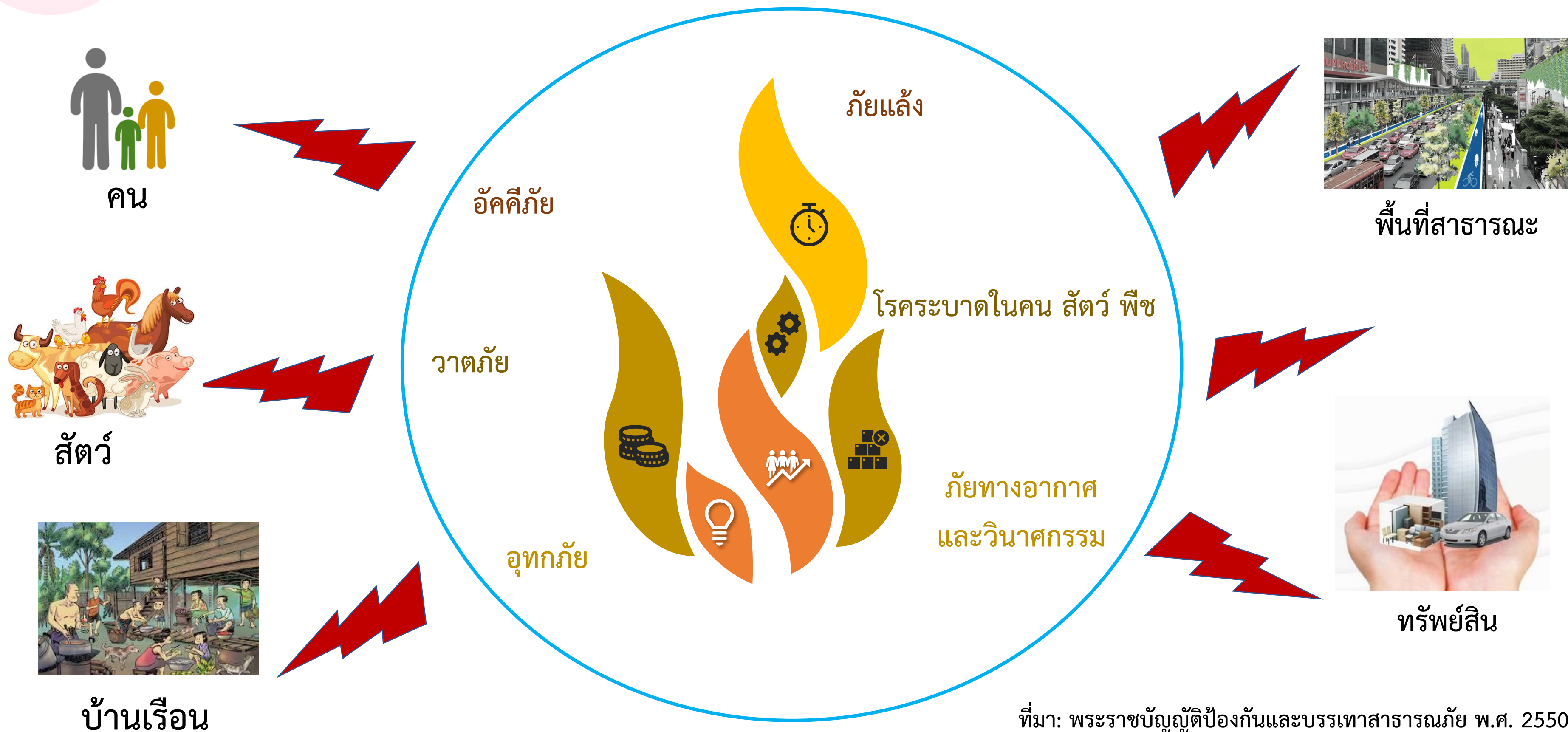
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
อุทกภัย							ทุกภาค			ภาคใต้		
ภัยแล้ง	ฝนทิ้งช่วง		ฤดูแล้งทั่วทุกภาค									
ภัยร้อน/ พายุฤดูร้อน				ทุกภาค								
ภัยหนาว	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ									ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		
ฝุ่นละออง	หน้าพระลาน						ภาคใต้					
	กทม. และปริมณฑล											
	ภาคเหนือ											
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและอื่น ๆ											

หมายเหตุ: เฝ้าระวัง



กองอนามัยฉุกเฉิน กรมอนามัย
Division of Health Emergency Management

การจำแนกสาธารณภัย หรือภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข





กองอนามัยฉุกเฉิน กรมอนามัย
Division of Health Emergency Management

ผลกระทบต่อสุขภาพจากสารอันตราย ภัยพิบัติ และภาวะฉุกเฉิน

ไฟไหม้บ่อขยะ

- โรคระบบทางเดินหายใจ
- ตาอักเสบ
- โรคผิวหนัง
- โรคภูมิแพ้ ผื่นแพ้

ฝุ่นละออง

และหมอกควัน

- โรคระบบทางเดินหายใจ
- ตาอักเสบ
- โรคผิวหนัง
- โรคภูมิแพ้ ผื่นแพ้
- บาดเจ็บ เสียชีวิต

อุทกภัย

- โรคฉี่หนู
- โรคที่เกิดจากอาหารและน้ำเป็นสื่อ (โรคอุจจาระร่วง โรคอาหารเป็นพิษ โรคบิด อหิวาตกโรค)
- อุบัติเหตุ บาดเจ็บ เสียชีวิต

ภัยฉุกเฉินจากสารเคมี

- โรคระบบทางเดินหายใจ
- ตาอักเสบ
- โรคผิวหนัง
- โรคภูมิแพ้ ผื่นแพ้
- บาดเจ็บ เสียชีวิต

โรคอุบัติใหม่/อุบัติซ้ำ

- การติดเชื้อ เจ็บป่วย เสียชีวิต

ภัยแล้ง/ภัยร้อน

- Heat stroke
- ภาวะร่างกายขาดน้ำ
- โรคที่เกิดจากอาหารและน้ำเป็นสื่อ (โรคอุจจาระร่วง โรคอาหารเป็นพิษ โรคบิด อหิวาตกโรค)
- โรคผิวหนัง
- เสียชีวิต





กองอนามัยฉุกเฉิน กรมอนามัย
Division of Health Emergency Management

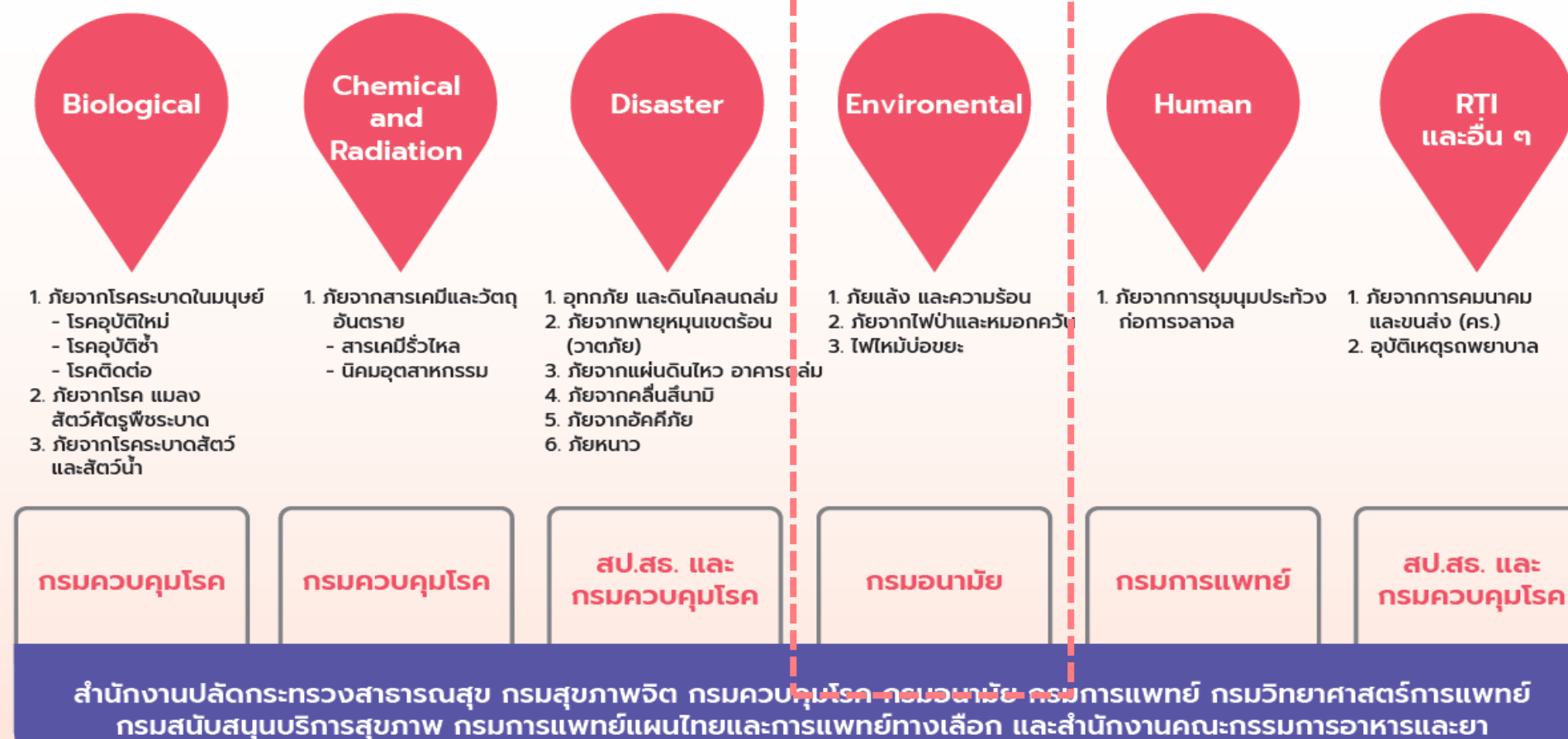
ภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข (Public Health Emergency)

ภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข (Public Health Emergency) ถือเป็น “สาธารณภัย” ที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต สร้างความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน และเกิดผลกระทบกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีลักษณะเข้าได้กับเกณฑ์อย่างน้อย 2 ใน 4 ประการ ดังนี้

1. ทำให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพอย่างรุนแรง
2. เป็นเหตุการณ์ที่ผิดปกติหรือไม่เคยพบมาก่อน
3. มีโอกาสที่จะแพร่ไปสู่พื้นที่อื่น
4. ต้องจำกัดการเคลื่อนที่ของผู้คนหรือสินค้า

การแบ่งกลุ่มประเภทของสาธารณภัยและเจ้าภาพระดับกรมดำเนินการหลัก

One Hazard One Department



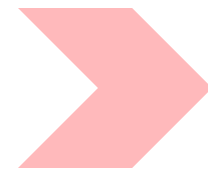
สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นหน่วยงานประสานและเลขานุการกลาง

การจำแนกภัยสุขภาพตามแนวทางของ
กฎอนามัยระหว่างประเทศ
HR (International Health Regulations)



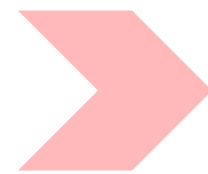
ภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข คือ อะไร ?

ภาวะฉุกเฉิน



ภาวะวิกฤตหรือความรุนแรงบางอย่างที่เกิดขึ้นโดยทันที หรือโดยไม่คาดคิด เป็นภาวะที่จำเป็นต้องได้รับการจัดการอย่างรวดเร็ว ทันทีทันใด

ภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข



ภาวะฉุกเฉินที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อประชากร โดยการทำให้เกิดการเจ็บป่วย การบาดเจ็บ และการสูญเสียจำนวนมาก

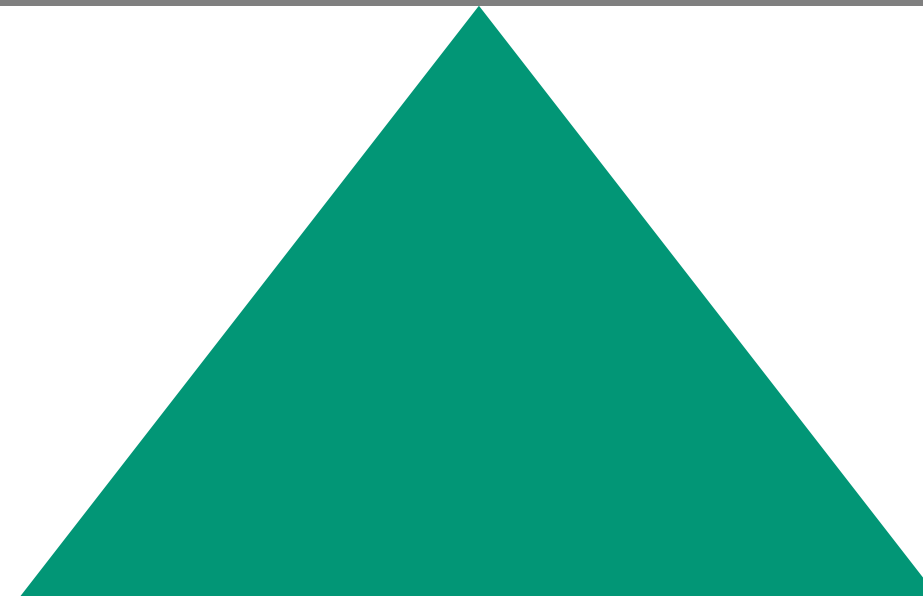


ปริมาณ **งาน** > กำลัง**ทรัพยากร**

การจัดการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข

งานประจำ

งานฉุกเฉิน



- งานสาธารณสุข เมื่อเกิดภาวะฉุกเฉิน องค์กรต้องดูแลทั้งงานประจำและงานจัดการภาวะฉุกเฉิน
- องค์กรจะต้องมอบหมายผู้รับผิดชอบงานทั้ง 2 ด้านอย่างชัดเจน
- การ Re-arrange องค์กรอาจจำเป็นต้องดำเนินการกับฝั่งที่รับผิดชอบงานประจำด้วย



กองอนามัยฉุกเฉิน กรมอนามัย
Division of Health Emergency Management

ภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข

ภาวะที่ปริมาณงาน
เกินกำลังทรัพยากร
ในภาวะปกติ
ที่จะรับมือได้



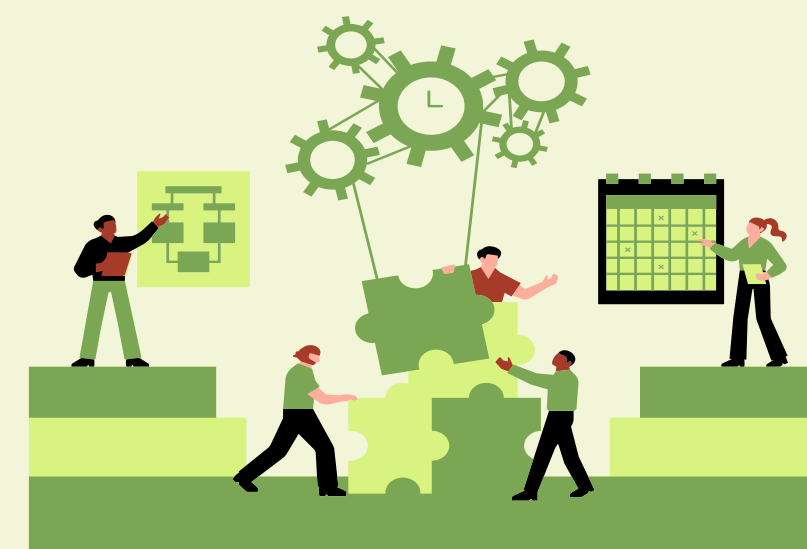
จึงประกาศ
ภาวะฉุกเฉิน
เพื่อให้มีการ

Re-allocate ทรัพยากร

และ/หรือ

Re-arrange องค์กร
เพื่อรับมือเหตุการณ์

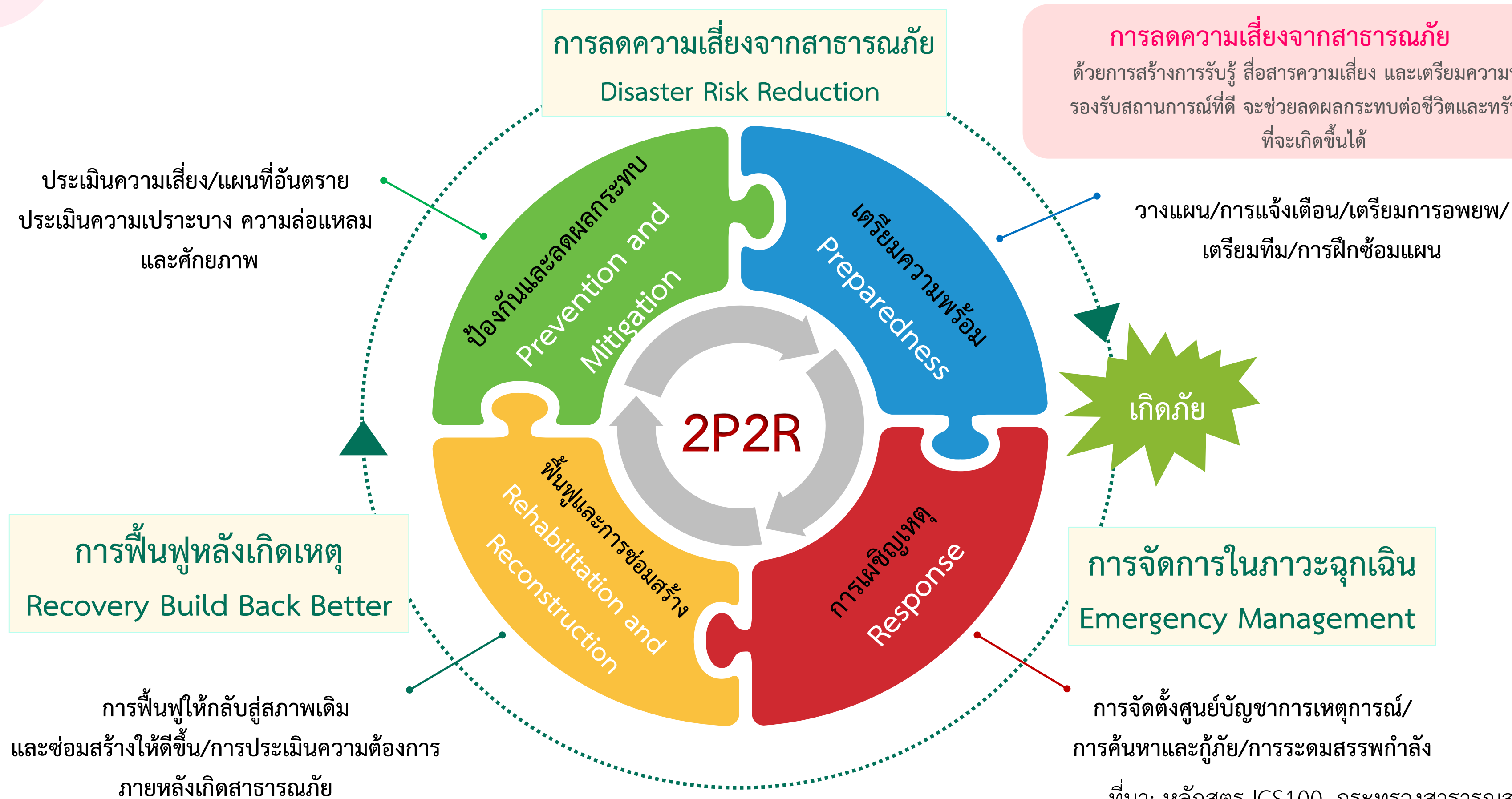
ต้องมีเกณฑ์กองทุน
(surge capacity)
และทรัพยากรที่สำคัญ
จำเป็นเข้ามาสนับสนุน
การทำงานเพิ่มขึ้น





กองอนามัยฉุกเฉิน กรมอนามัย
Division of Health Emergency Management

การจัดการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข (Public Health Emergency)



ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทางการแพทย์และสาธารณสุข (พ.ศ. 2563 - 2565)

ประเด็น ยุทธศาสตร์ที่

1

กลยุทธ์

- 1.1 จัดตั้งและพัฒนาโครงสร้าง กฎหมาย ระเบียบ มาตรการ กลไกการสั่งการประสานงาน เชื่อมโยงบูรณาการหน่วยงาน สอดรับการจัดการภาวะฉุกเฉินที่มีประสิทธิภาพและเป็นเอกภาพ
- 1.2 สร้างความเข้มแข็งของสังคมชุมชน และเครือข่ายความร่วมมือทุกภาคส่วนทั้งในประเทศและระหว่างประเทศในการเตรียมความพร้อม รวมถึงสร้างองค์ความรู้ด้านการแพทย์และสาธารณสุข ในภาวะฉุกเฉินและสาธารณสุข
- 1.3 จัดทำระบบบริหารความต่อเนื่องของภารกิจ (Business Continuity Management System: BCMS) ที่สามารถสนับสนุนบุคลากรและทรัพยากรอื่น แก่การจัดการภาวะฉุกเฉินทางการแพทย์และการสาธารณสุขอย่างยั่งยืน
- 1.4 ยกระดับหน่วยปฏิบัติการฉุกเฉินและการปฏิบัติการทางการแพทย์และการสาธารณสุขที่มีมาตรฐาน
- 1.5 พัฒนาขีดความสามารถระบบเฝ้าระวัง ระบบการวิเคราะห์ความเสี่ยง ระบบการแจ้งเตือน และกลไกการจัดการ ภาวะฉุกเฉินทางการแพทย์และการสาธารณสุข ตามมาตรฐานที่กำหนด

ประเด็น ยุทธศาสตร์ที่

2

กลยุทธ์

- 2.1 พัฒนาสมรรถนะระบบและกลไกการบริหารจัดการภาวะฉุกเฉินทางการแพทย์และการสาธารณสุข (Emergency Operation Center: EOC: 3'S) ร่วมกับภาคีเครือข่ายปฏิบัติการ (Emergency Support Function: ESFs)
- 2.2 พัฒนาระบบสื่อสารในภาวะฉุกเฉินและเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูล ระบบการจัดการข้อมูล และการติดตามประเมินสถานการณ์ที่รวดเร็ว เป็นปัจจุบัน ถูกต้อง เหมาะสม เชื่อถือได้ เพื่อให้มีระบบแจ้งเตือนและเฝ้าระวังที่สนับสนุนการตัดสินใจ จัดการสถานการณ์ฉุกเฉินได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 2.3 พัฒนาระบบบริหารจัดการทรัพยากรในการจัดการภาวะฉุกเฉินและสาธารณสุข ระบบบริการทางการแพทย์ที่มีมาตรฐาน
- 2.4 การพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรด้านการแพทย์และสาธารณสุข และทีมปฏิบัติการเฉพาะกิจให้มีมาตรฐานเพื่อรองรับการปฏิบัติการด้านการแพทย์และสาธารณสุขในภาวะฉุกเฉินและภาวะปกติ

กิจกรรมสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ
ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมสำหรับทีมปฏิบัติการ

สร้างความเข้มแข็งชุมชน

สร้างความรอบรู้
การส่งเสริมสุขภาพ
การดูแลสุขภาพอนามัย

ส่งเสริมหน่วยงานภาคการสาธารณสุข
เตรียมความพร้อม

พัฒนาศักยภาพทีมปฏิบัติการ
ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม (SEhRT)



กองอนามัยฉุกเฉิน กรมอนามัย
Division of Health Emergency Management

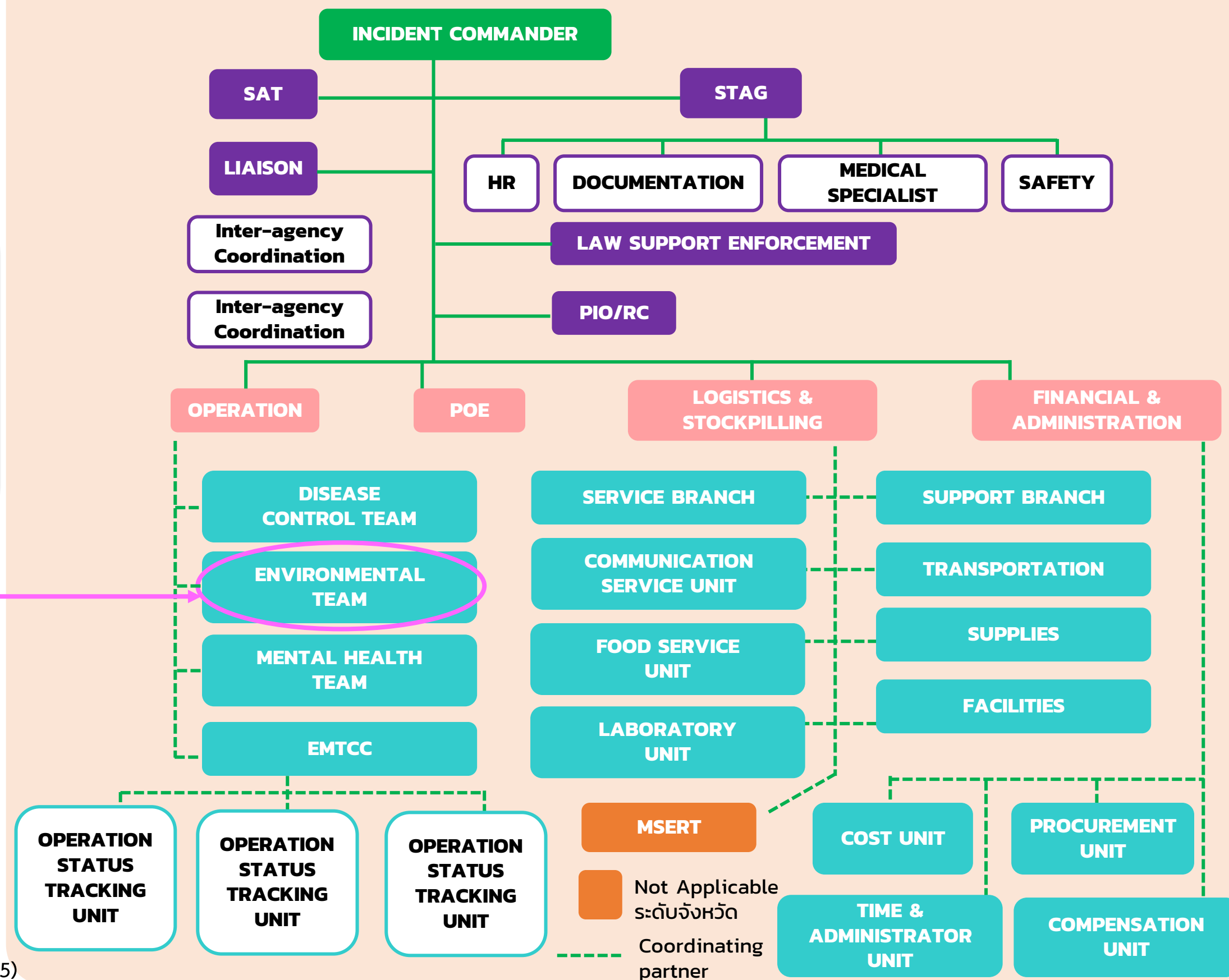
ภายใต้โครงสร้างระบบการบัญชาการรองรับภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข

การจัดการด้านสุขภาพ สุนัขอนามัย และอนามัยสิ่งแวดล้อม

1. การสร้างความรอบรู้ประชาชน และชุมชน เพื่อให้สามารถดูแลตัวเองในสถานการณ์ฉุกเฉิน
2. การประเมินความเสี่ยง (Monitoring) จากสภาพแวดล้อมและพฤติกรรมอนามัย ของผู้ประสพภัย โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบาง หรือกลุ่มเสี่ยงสุขภาพ



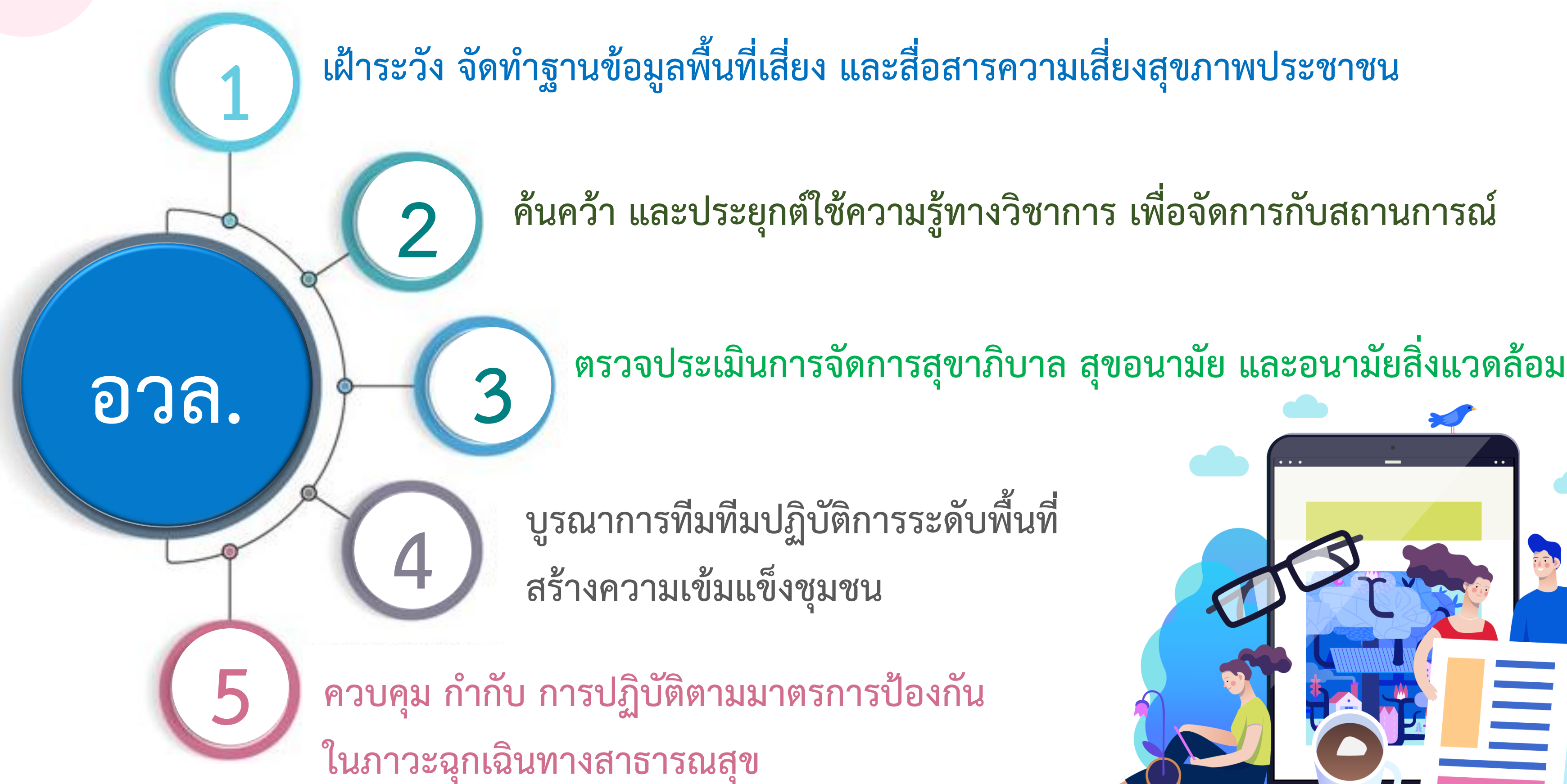
โครงสร้างศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินด้านการแพทย์และสาธารณสุข ระดับกระทรวง เขตสุขภาพ และจังหวัด





กองอนามัยฉุกเฉิน กรมอนามัย
Division of Health Emergency Management

บทบาทด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมต่อภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข



ประเด็น การจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมรองรับภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข

เป้าหมาย (GOAL)

ประชาชนได้รับการปกป้องคุ้มครอง ลดความเสี่ยงสุขภาพจากภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข
ด้วยการจัดการสุขภาพ อนามัย และอนามัยสิ่งแวดล้อมที่ได้มาตรฐาน



	Prevention & Mitigation	Preparedness	Response	Recovery
บทบาทส่วนกลาง (กรมอนามัย/ ศูนย์อนามัย)	- จัดทำ Risk mapping จำแนกตามประเภทภัย ประเมินสถานการณ์ - พัฒนาหลักสูตรเสริมทักษะทีม SEhRT - จัดทำแนวปฏิบัติ คำแนะนำ คู่มือวิชาการรองรับภาวะฉุกเฉิน	- เตรียมกำลังคน เสริมทักษะ เพิ่มขีดความสามารถทีม SEhRT ทุกระดับ - จัดทำแผน ซ้อมแผนรับมือภาวะฉุกเฉิน - เตรียมวัสดุ อุปกรณ์ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม รองรับภัยฉุกเฉิน (กรม/ ศูนย์)	- สนับสนุนทีมเฝ้าระวังด้านสุขภาพ อนามัย สิ่งแวดล้อม ประเมินและสื่อสารความเสี่ยง - สื่อสารสร้างความรอบรู้ ดูแลสุขภาพ และการจัดการสุขภาพแก่ประชาชน	- สื่อสาร ให้ความรู้จัดการอนามัย สิ่งแวดล้อม ดูแลสุขภาพ - ประเมินสถานการณ์อนามัย สิ่งแวดล้อม เพื่อกลับสู่ภาวะปกติ - ทบทวนแนวปฏิบัติ ปรับกลยุทธ์
บทบาท ภาคสาธารณสุข ในพื้นที่	- จัดทำแผนที่พื้นที่เสี่ยงภัย กลุ่มเสี่ยง กลุ่มเปราะบาง จัดตั้งศูนย์อพยพ - เสริมความรู้ เสริมทักษะการเฝ้าระวัง - สื่อสารให้ความรู้เครือข่ายระดับพื้นที่	- มีและซ้อมแผนรับมือภาวะฉุกเฉินเพิ่มเติม การจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม - เตรียมทีม SEhRT (สสจ./สสอ. จัดการสุขภาพ สุขอนามัย อนามัยสิ่งแวดล้อม)	- เฝ้าระวังด้านสุขภาพ สุขอนามัย และ อนามัยสิ่งแวดล้อมในชุมชน/ศูนย์อพยพ - ให้ความรู้ประชาชนในการป้องกันความเสี่ยงสุขภาพ สื่อสารความเสี่ยง	- กำหนดแผนเฝ้าระวังระยะยาว - ประเมินพื้นที่ที่ประสบภัย เพื่อเตรียมพร้อมในครั้งต่อไป - ทบทวนแนวปฏิบัติ ปรับกลยุทธ์
บทบาท ภาคีเครือข่ายภายนอก (อปท.)	- สำรวจพื้นที่ กำหนดจุดปลอดภัย/ จัดตั้งศูนย์พักพิง - ประสานเครือข่ายกำหนดแนวทาง ดำเนินการร่วมกันตามบทบาท - สื่อสารความเสี่ยง สร้างความตระหนัก	- ให้ความรู้ในการจัดการสุขภาพประชาชน - เตรียมวัสดุ อุปกรณ์เฝ้าระวัง/ จัดการด้าน อนามัยสิ่งแวดล้อม - ซ้อมแผนจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม ร่วมกับเครือข่าย	- ปฏิบัติตามแผนฯ สนับสนุนการจัดการ อนามัยสิ่งแวดล้อมในศูนย์อพยพ - สนับสนุนชุดทดสอบ ชุดตรวจวัดด้าน อนามัยสิ่งแวดล้อม - ร่วมประเมินความเสี่ยงสุขภาพประชาชน	- สำรวจ ประเมินพื้นที่ เตรียมพร้อม กำหนดมาตรการควบคุมความเสี่ยง - ทบทวนแผนรับมือภาวะฉุกเฉิน แลกเปลี่ยนเรียนรู้เครือข่ายทุก ประเด็น ปรับกลยุทธ์ให้เหมาะสม

กลไกหลักในการขับเคลื่อน: 1. PHEOC กระทรวงสาธารณสุข/ กรมอนามัย
2. EOC จังหวัด/ ระดับภูมิภาค / ระดับประเทศ





กองอนามัยฉุกเฉิน กรมอนามัย
Division of Health Emergency Management

การแบ่งระดับสาธารณภัยและการบัญชาการเหตุการณ์

ตาม พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

แบ่ง 4 ระดับ โดยพิจารณาจากปัจจัยต่าง ๆ ประกอบด้วย สภาพพื้นที่ จำนวนประชากร ความซับซ้อน หรือความสามารถในการจัดการสาธารณภัย ตลอดจนศักยภาพด้านทรัพยากร ซึ่งผู้มีอำนาจตามกฎหมายใช้ดุลพินิจในการตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถในการเข้าควบคุมสถานการณ์เป็นหลัก ดังนี้

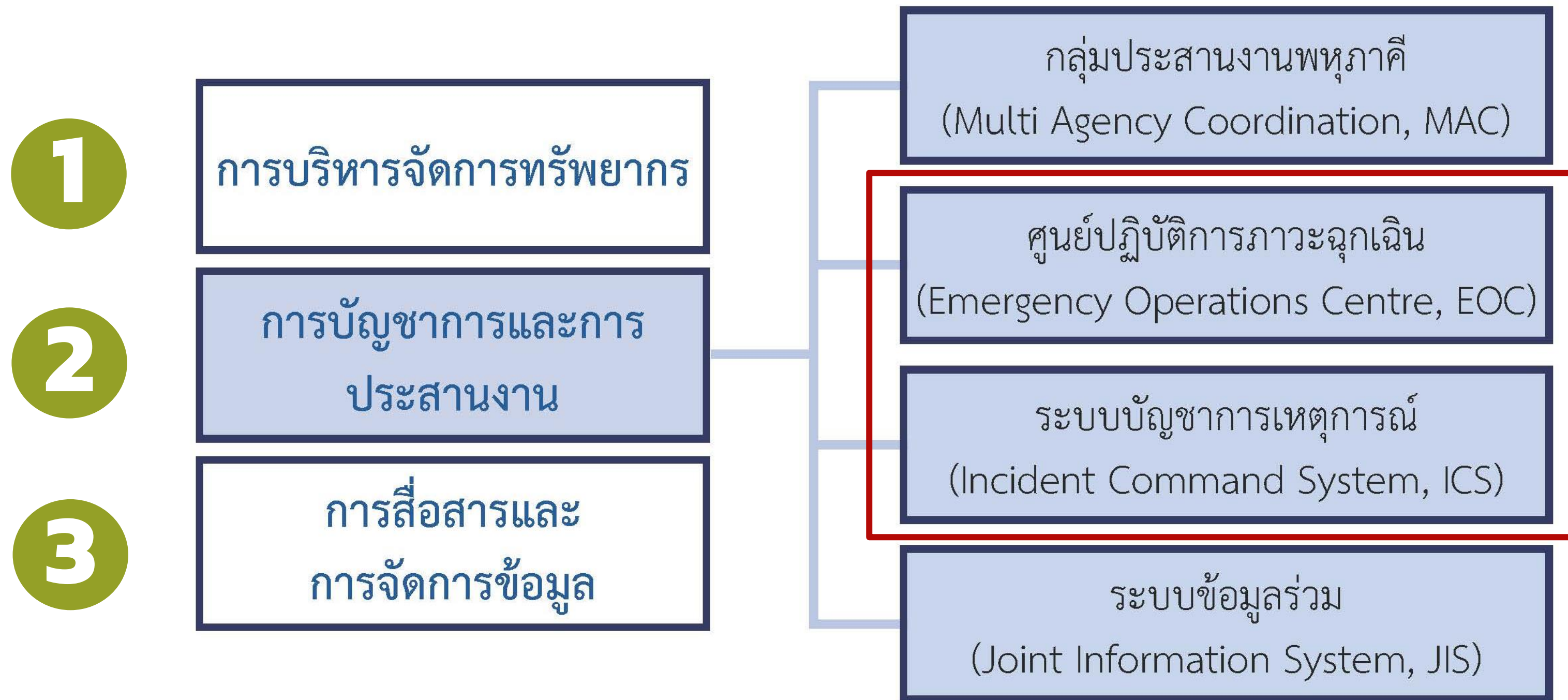
ระดับ	การจัดการ	ผู้มีอำนาจตามกฎหมาย
1	สาธารณภัยขนาดเล็ก	ผู้อำนวยการอำเภอ ผู้อำนวยการท้องถิ่น และ/หรือ ผู้ช่วยผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร ควบคุมและสั่งการ
2	สาธารณภัยขนาดกลาง	ผู้อำนวยการจังหวัด หรือผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร ควบคุม สั่งการ และบัญชาการ
3	สาธารณภัยขนาดใหญ่	ผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ควบคุม สั่งการ และบัญชาการ
4	สาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง	นายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย ควบคุม สั่งการ และบัญชาการ

สำหรับการยกระดับการจัดการสาธารณภัยเป็นระดับ 3 และระดับ 4 ผู้มีอำนาจตามกฎหมายจะใช้ดุลพินิจพิจารณาจากปัจจัยดังกล่าวอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างประกอบเป็นเกณฑ์เสนอผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติพิจารณาตัดสินใจ



กองอนามัยฉุกเฉิน กรมอนามัย
Division of Health Emergency Management

องค์ประกอบของระบบการจัดการเหตุการณ์



ที่มา: ระบบการจัดการเหตุฉุกเฉินแห่งชาติ (National incident management system) 2017, FEMA

ที่มา: หลักสูตร ICS100, กระทรวงสาธารณสุข, 2566



กองอนามัยฉุกเฉิน กรมอนามัย
Division of Health Emergency Management

การเตรียมความพร้อมของศูนย์ปฏิบัติการตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน





กองอนามัยฉุกเฉิน กรมอนามัย
Division of Health Emergency Management

องค์ประกอบของศูนย์ปฏิบัติการรองรับภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข

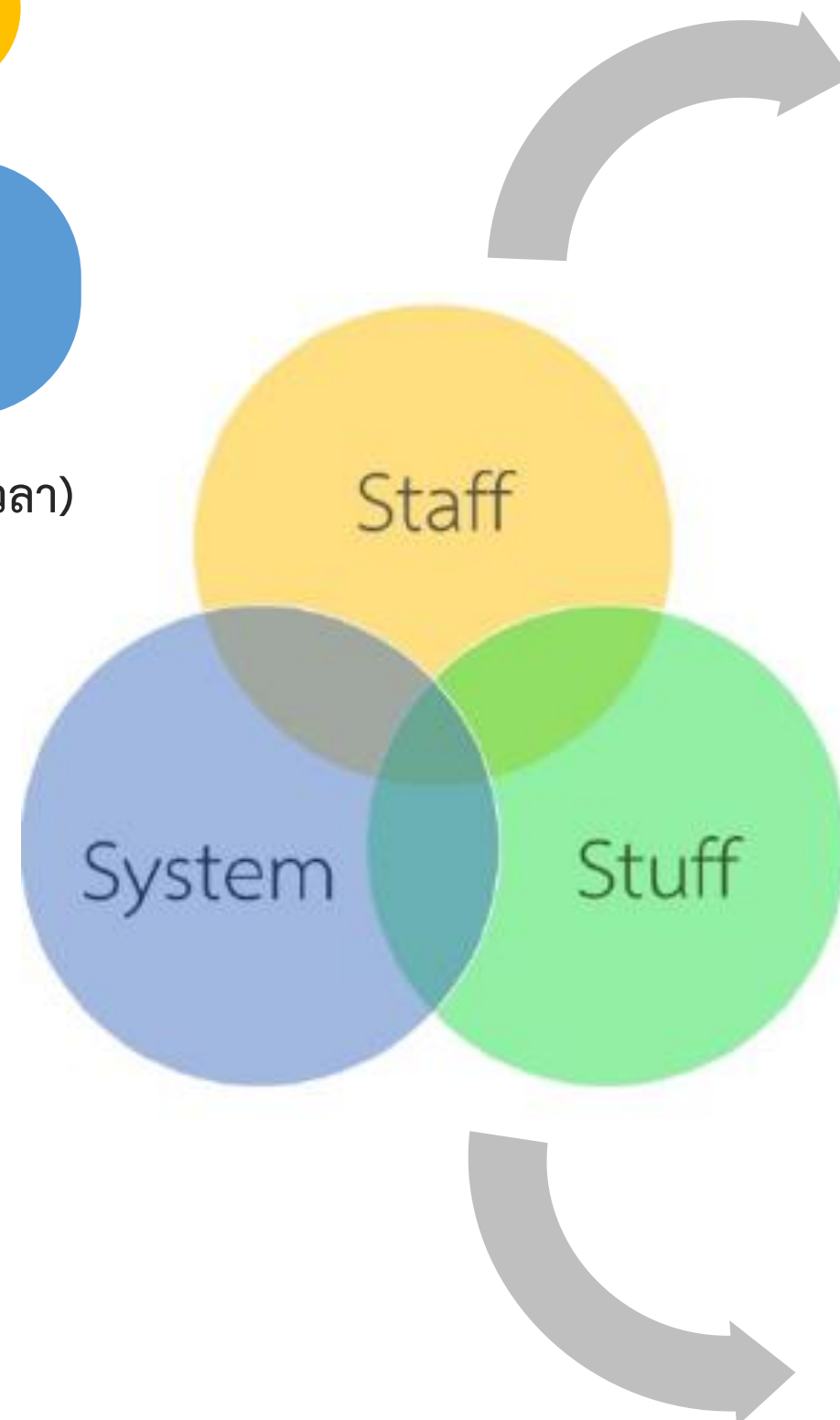
1

ห้องบัญชาการเหตุการณ์

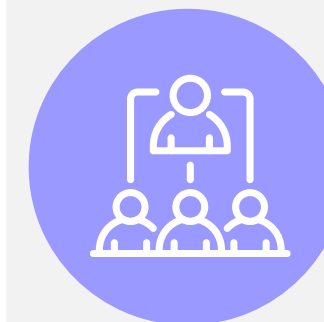
2

ห้องทำงานของผู้บัญชาการ
เหตุการณ์และผู้ปฏิบัติงาน

ในระบบบัญชาการเหตุการณ์ (ปฏิบัติงานเต็มเวลา)
จนกว่าสถานการณ์จะคลี่คลาย



ห้องปฏิบัติการ EOC มีองค์ประกอบสำคัญ



กำลังคนที่มีสมรรถนะ (STAFF)



ห้องและอุปกรณ์ (STUFF)

- คอมพิวเตอร์
- เครื่องมือระบบสื่อสาร
- ระบบฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

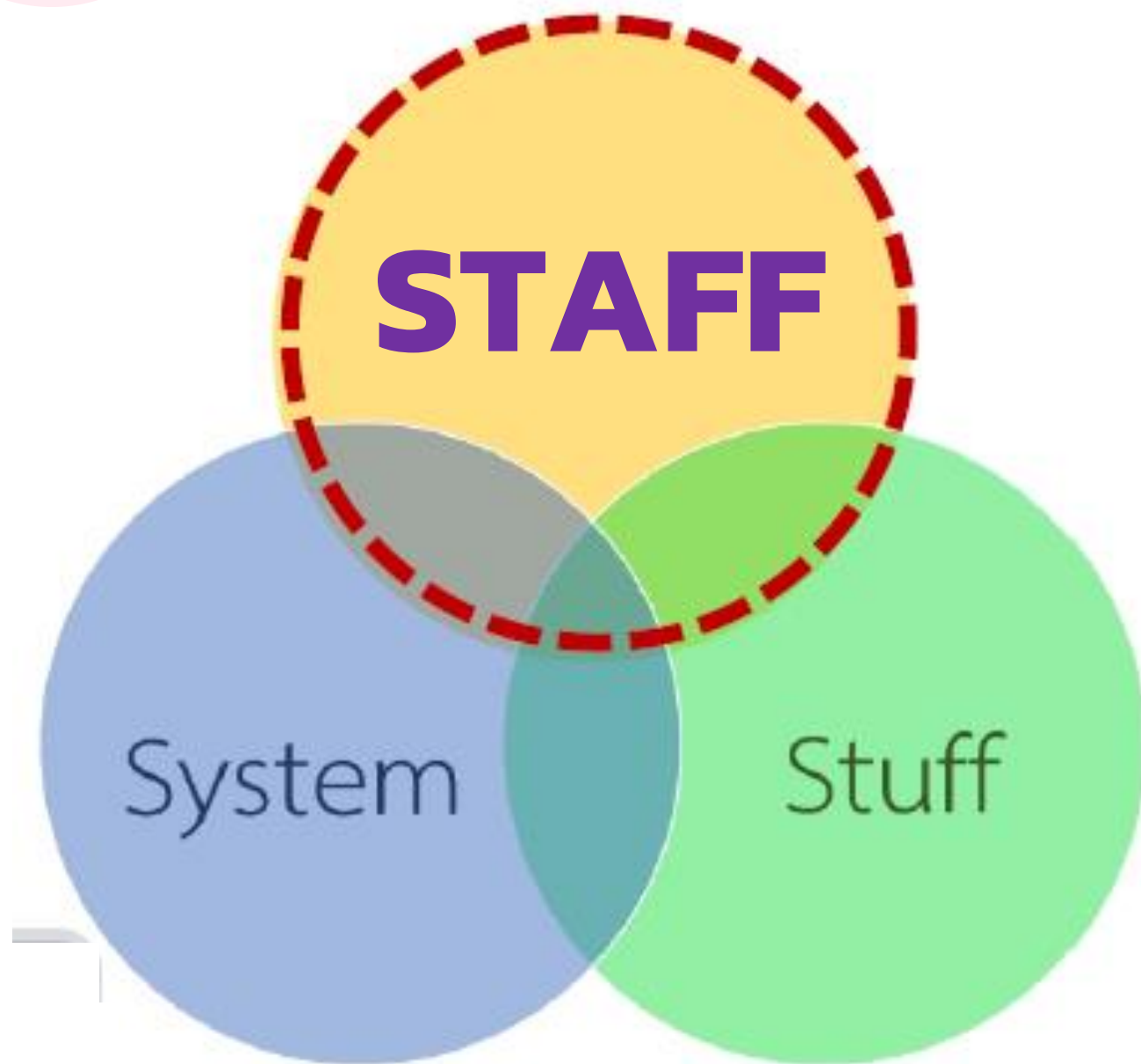


ระบบงาน (SYSTEM)

- แผนปฏิบัติการ
- มาตรฐานการปฏิบัติงาน (SOP)
- ระบบบัญชาเหตุการณ์
- งบประมาณ

ที่มา: หลักสูตร ICS100, กระทรวงสาธารณสุข, 2566

กำลังคนที่มีสมรรถนะ (STAFF)



- ระบบการจัดการภาวะฉุกเฉินที่ต้องมีแผนระดมทรัพยากรการระดมอัตรากำลัง (surge capacity plan)
- องค์การมีการแบ่งภารกิจเป็น 2 ประเภท คือ
 1. **ภารกิจสำคัญจำเป็น** ไม่สามารถหยุดการทำงานได้ หากต้องหยุดทำงาน จะส่งผลกระทบต่อประชาชนอย่างร้ายแรง
 2. **ภารกิจที่หยุดดำเนินงานลงได้ชั่วคราว**
- ในภาวะฉุกเฉิน ผู้บริหารองค์กรต้องจัดการทรัพยากรบุคคลให้เหมาะสม เพื่อให้มีบุคลากรเพียงพอในการปฏิบัติภารกิจสำคัญจำเป็นและภารกิจจัดการภาวะฉุกเฉิน

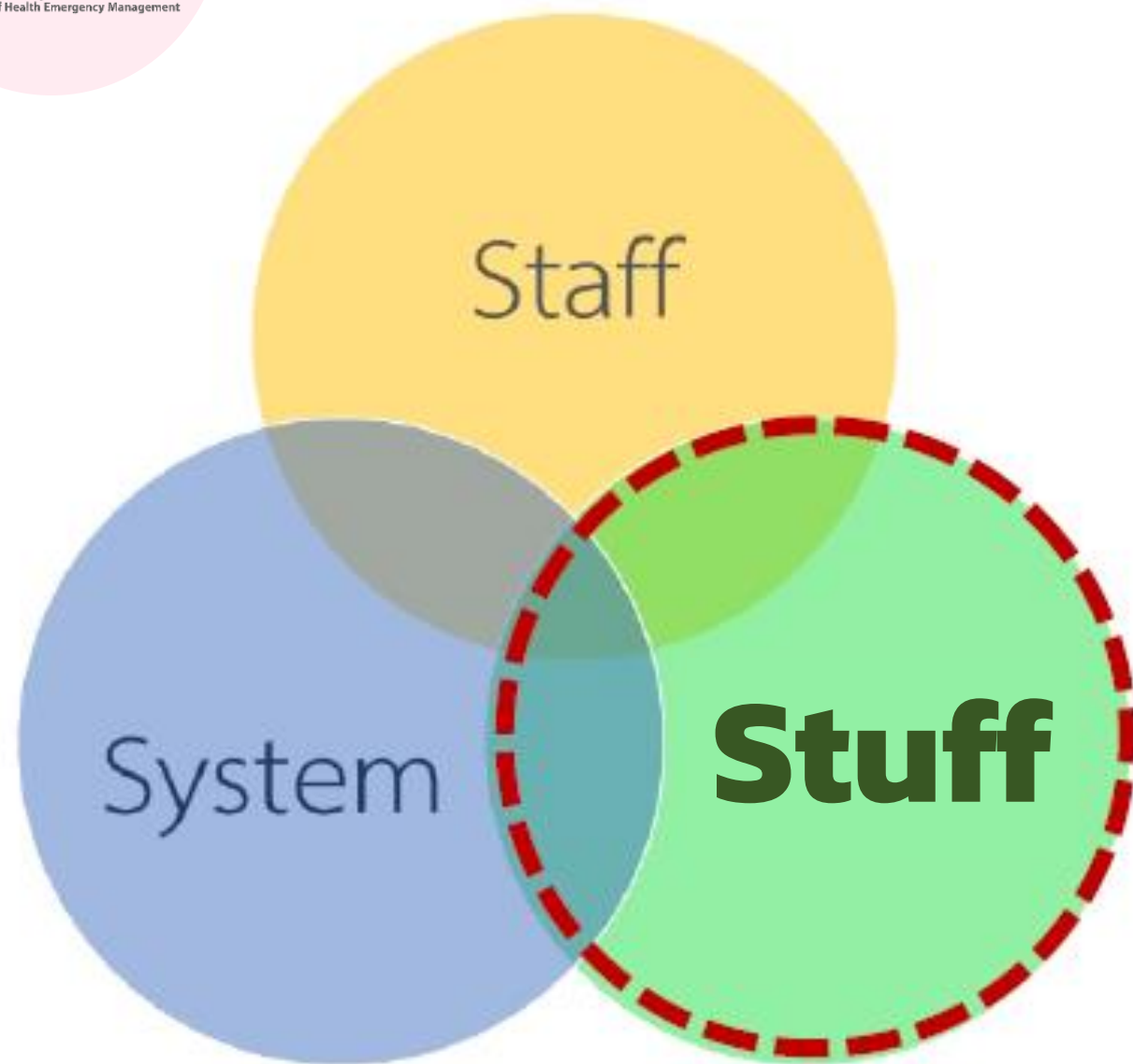


No surge capacity plan = **No** Emergency Operation



กองอนามัยฉุกเฉิน กรมอนามัย
Division of Health Emergency Management

สถานที่และอุปกรณ์ที่จำเป็น (Stuff)



1

สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก
ห้องสำหรับกลุ่มภารกิจต่าง ๆ
ดำเนินงาน

2

โครงสร้างพื้นฐานและอุปกรณ์
เทคโนโลยีสารสนเทศ

3

มีฐานข้อมูลที่มีความรวดเร็ว
ถูกต้อง ทันสถานการณ์
และสามารถเชื่อมโยง
กับข้อมูลอื่น ๆ ได้

4

อุปกรณ์และระบบสื่อสาร
ทั้งหลายสำรอง

5

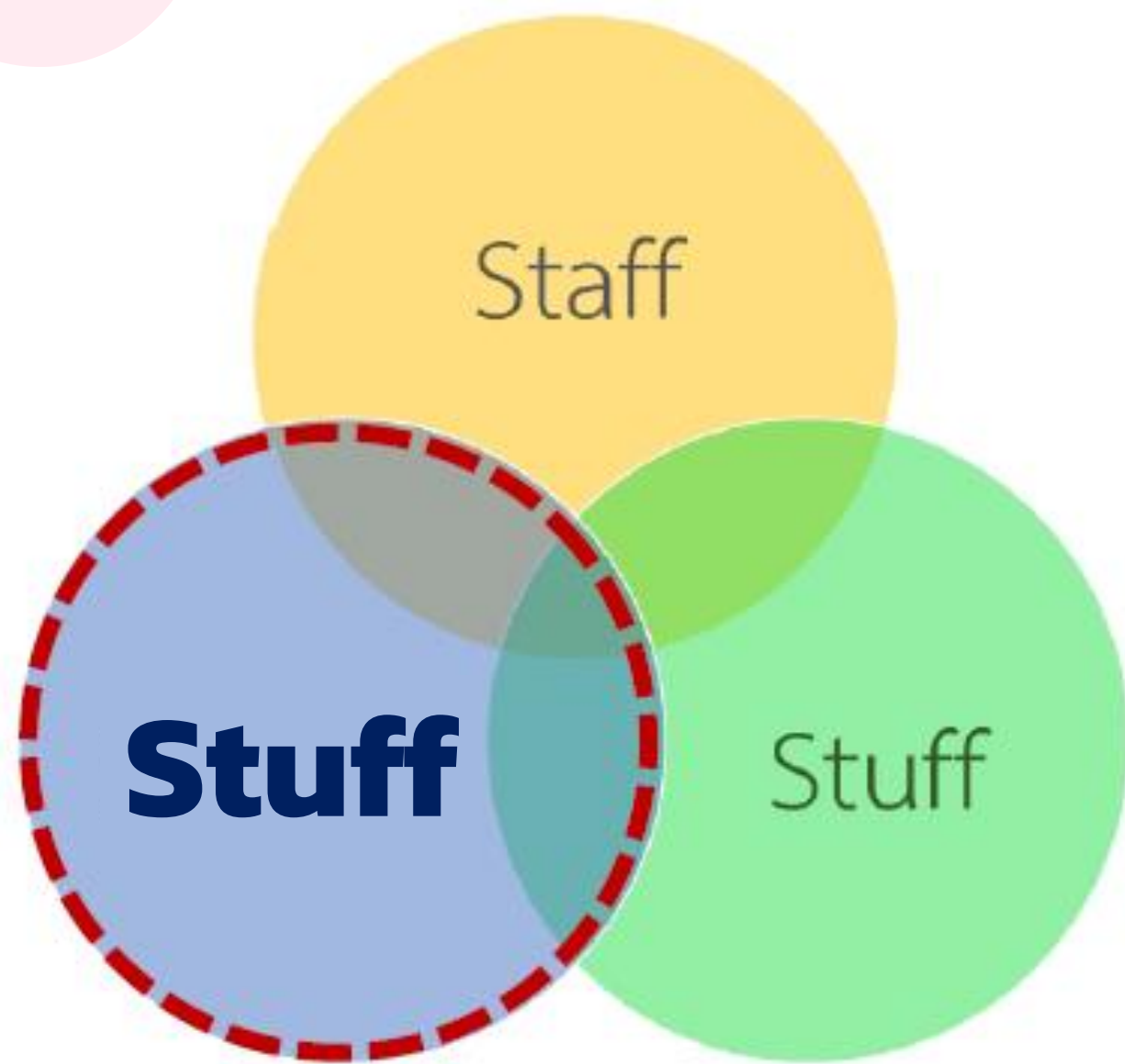
อุปกรณ์และระบบแสดงผล
การประมวลข้อมูลข่าวสาร





กองอนามัยฉุกเฉิน กรมอนามัย
Division of Health Emergency Management

ระบบการทำงาน (System)

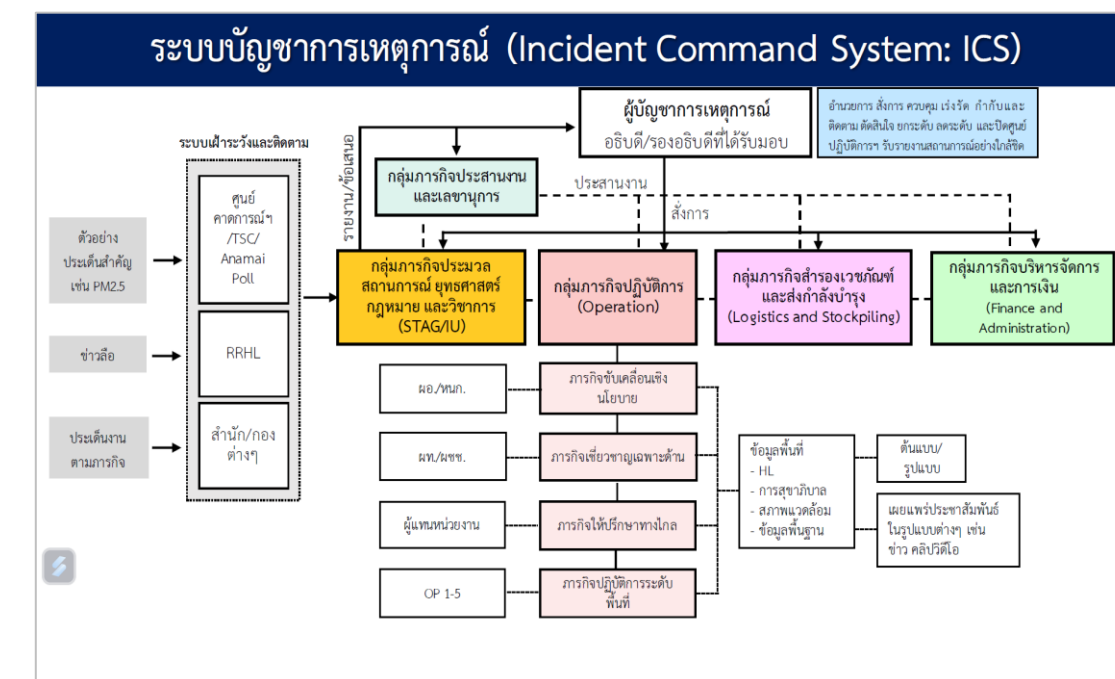
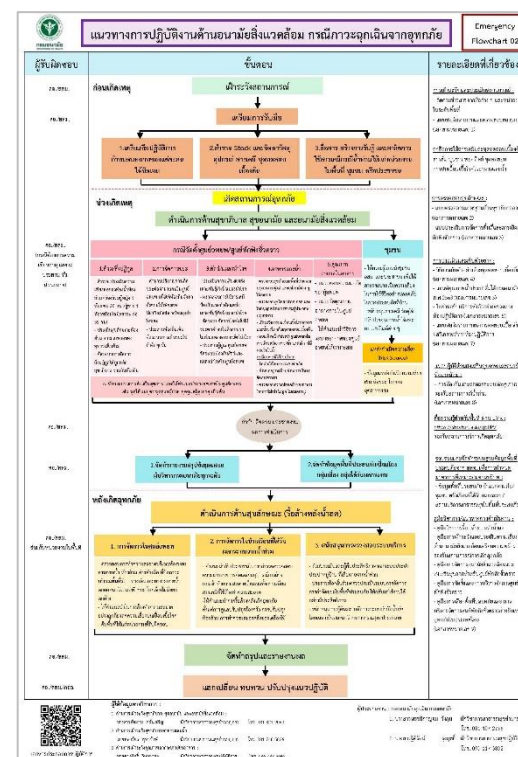


1 ก่อนเกิดเหตุฉุกเฉินจำเป็นต้องมีการจัดทำแผน มาตรฐานการปฏิบัติงาน (SOP) พร้อมทั้งดำเนินการฝึกซ้อมแผน

- All-Hazard Plan (AHP)
- Hazard Specific Plans
- มาตรฐานการปฏิบัติงาน (SOP)

2 ศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉินมีการใช้ระบบบัญชาการเหตุการณ์ร่วมกับ Protocol มาตรฐานการปฏิบัติงานและแผนเผชิญเหตุเพื่อตอบโต้สถานการณ์

3 ทบทวนการปฏิบัติงาน ถอดบทเรียน (AAR) และการจัดทำแผนปรับปรุงระบบงาน เพื่อให้ระบบการทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

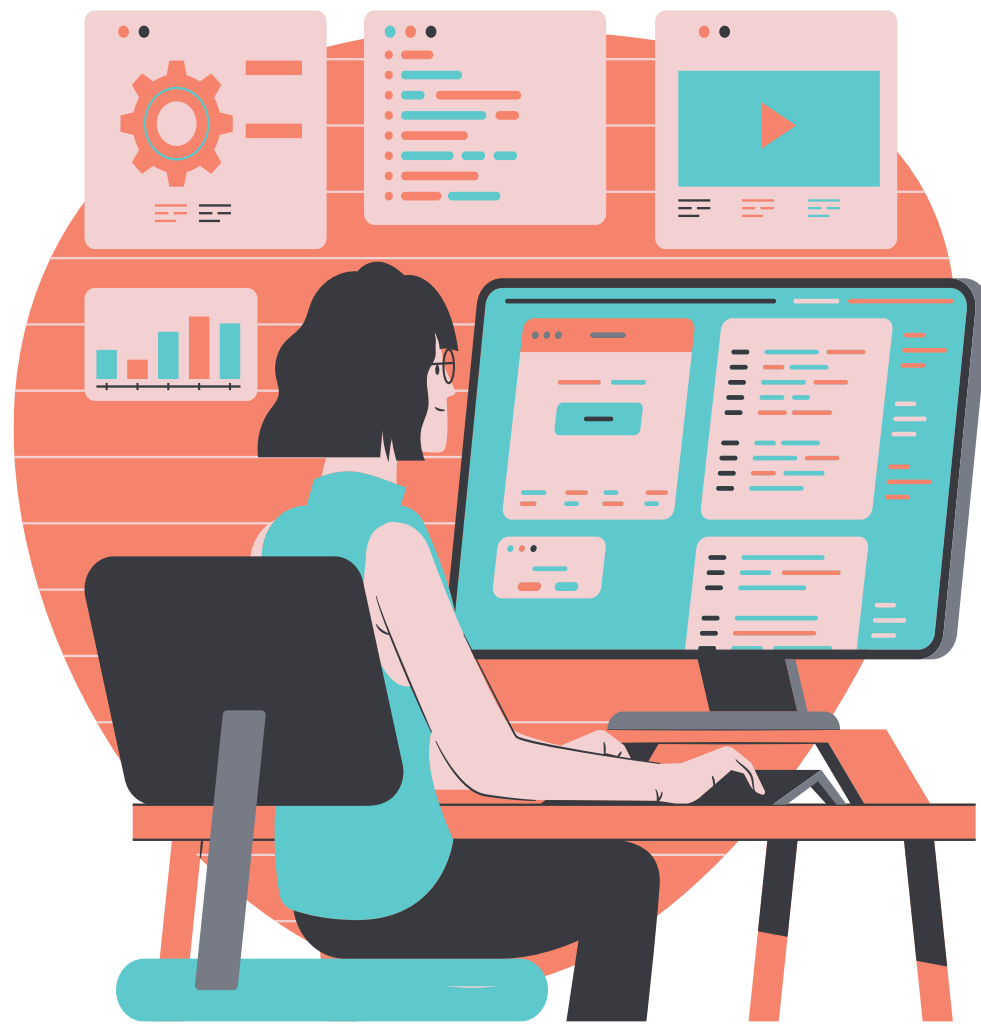


ที่มา: หลักสูตร ICS100, กระทรวงสาธารณสุข, 2566



กองอนามัยฉุกเฉิน กรมอนามัย
Division of Health Emergency Management

ระบบบัญชาการเหตุการณ์



เป็นระบบการบริหารจัดการเพื่อการบังคับบัญชา สั่งการ ควบคุม และประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในสถานการณ์เฉพาะ



เป็นระบบปฏิบัติการเพื่อการระดมทรัพยากรไปยังเกิดเหตุ เพื่อบริหารจัดการเหตุฉุกเฉินระบบที่ช่วยในการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง



การจัดโครงสร้างเป็นการจัดโครงสร้างตามภารกิจ (Function Responsibility) โดยยึดหลักการพื้นฐานของระบบบัญชาการเหตุการณ์

วัตถุประสงค์ของระบบบัญชาการเหตุการณ์

1

ปลอดภัย

สร้างความปลอดภัยต่อผู้ปฏิบัติงาน
และผู้เกี่ยวข้องในเหตุการณ์ทั้งหมด

2

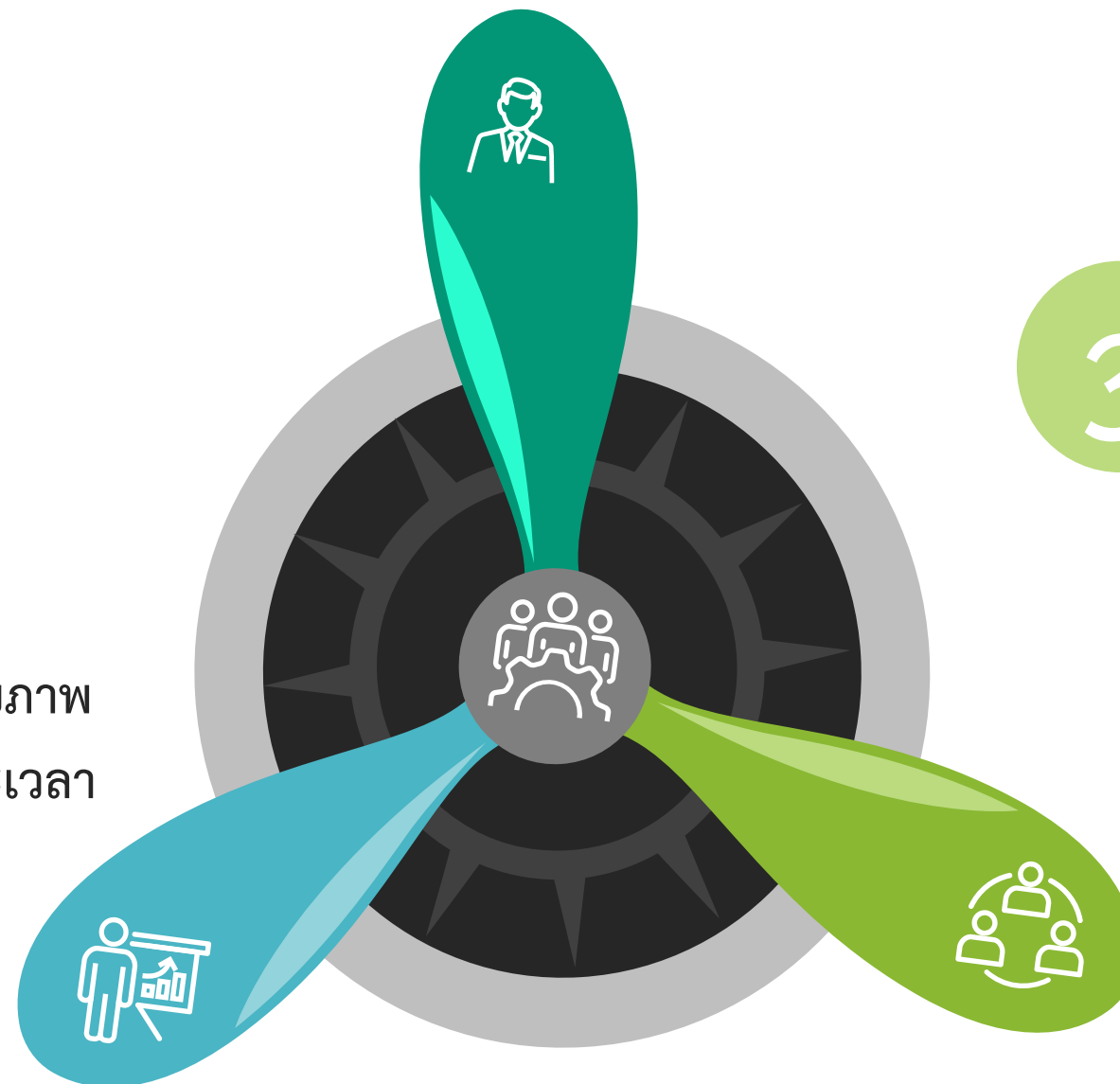
บรรลุมิติประสงค์ ของเหตุการณ์

- หยุดยั้ง/ลดผลกระทบจากภาวะฉุกเฉิน
หรือสถานการณ์รุนแรงจากโรคและภัยสุขภาพ
- เหตุการณ์ฉุกเฉินกลับสู่ภาวะปกติในระยะเวลา
อันสั้นที่สุด

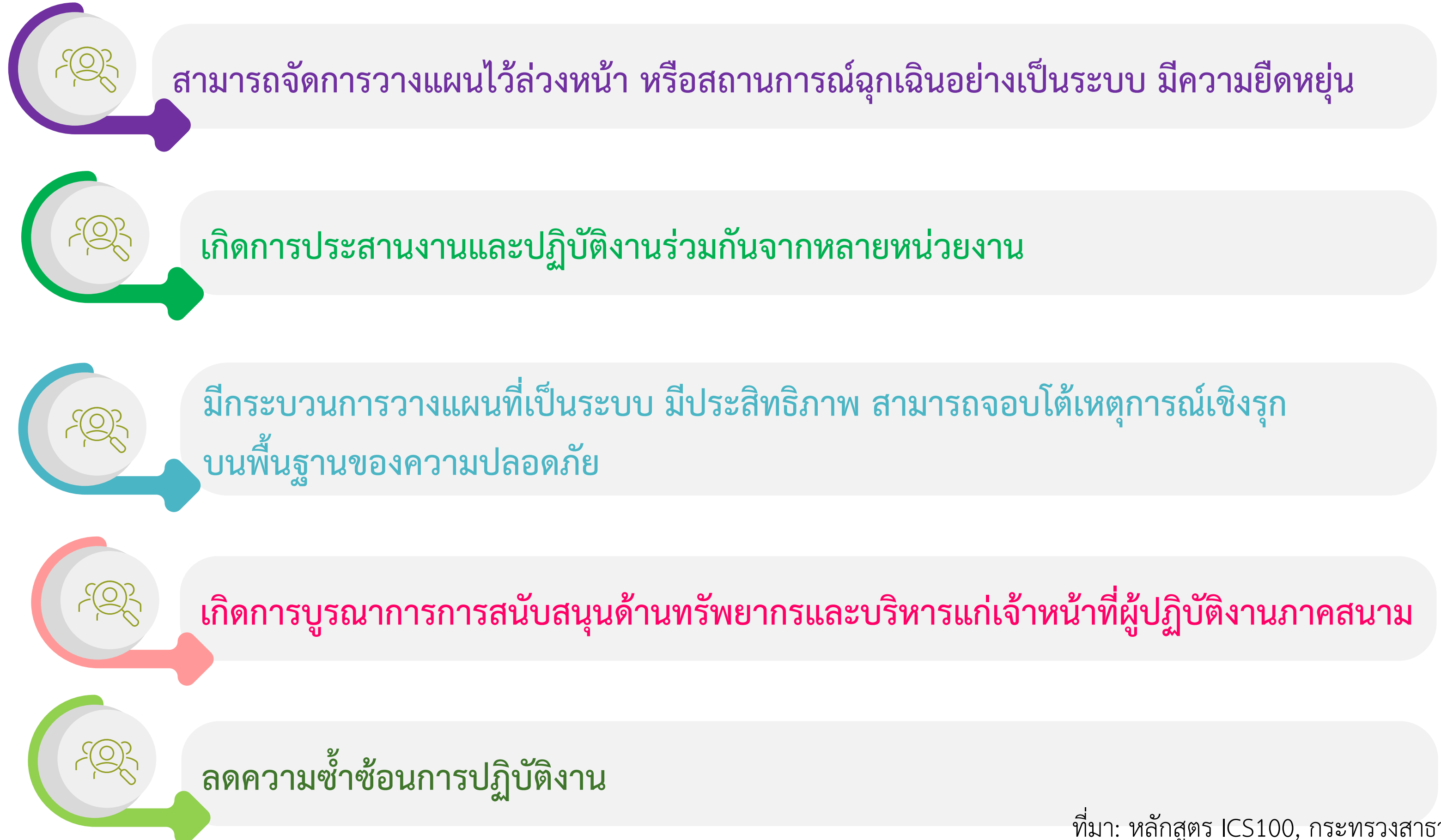
3

บริหารทรัพยากร

- ระดมทรัพยากรและบริหารจัดการ
อย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ



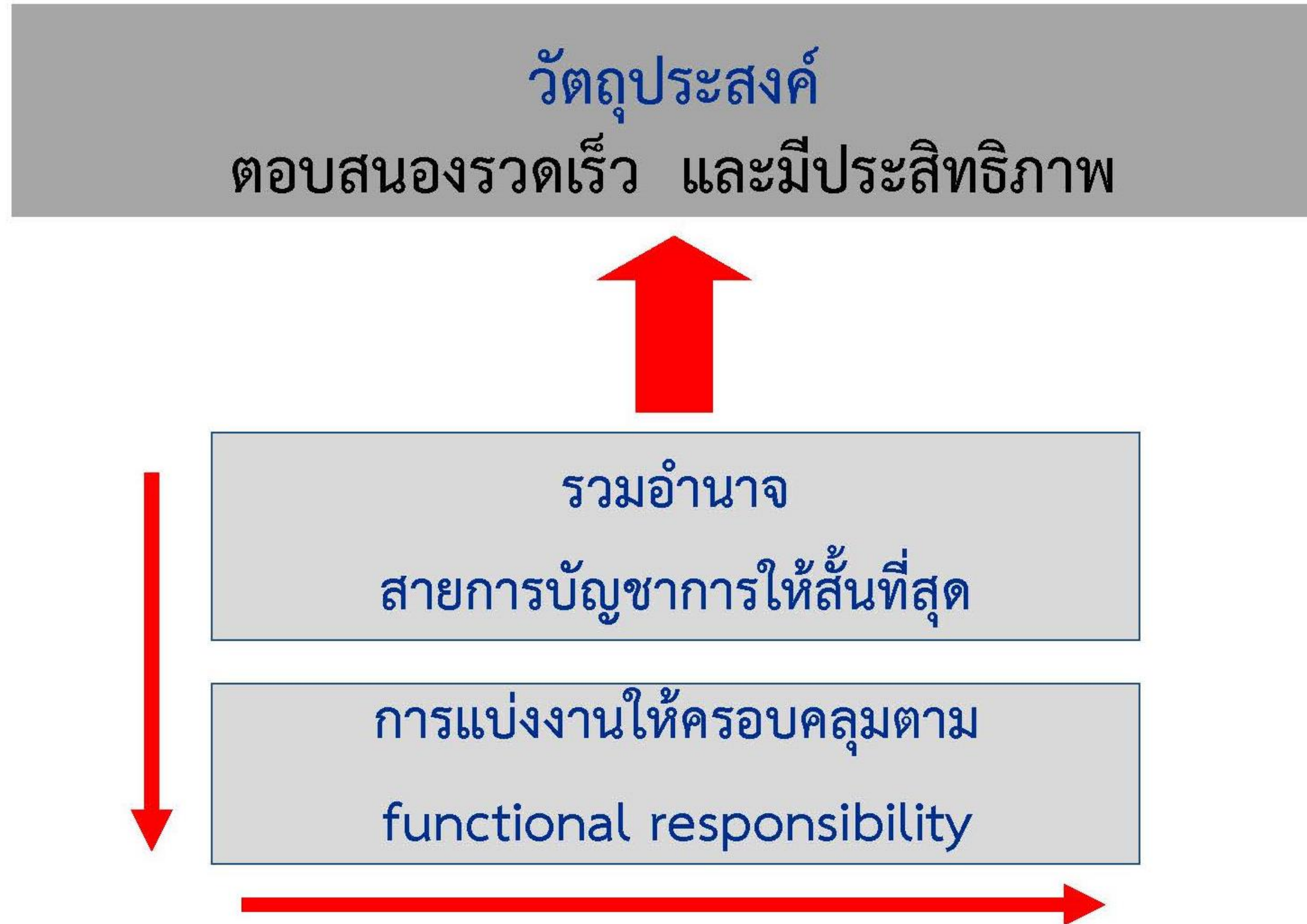
ประโยชน์ของระบบบัญชาการเหตุการณ์





กองอนามัยฉุกเฉิน กรมอนามัย
Division of Health Emergency Management

แนวคิดและหลักการของระบบบัญชาการเหตุการณ์



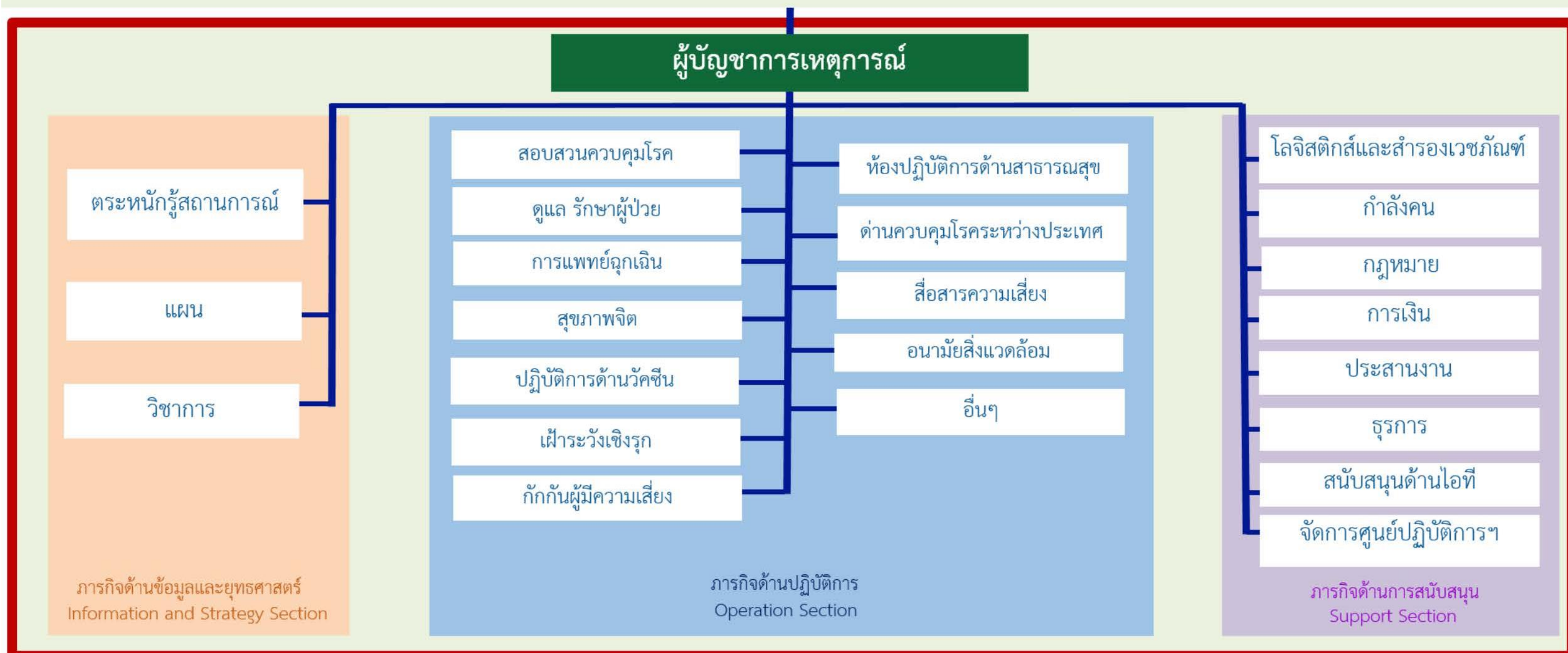


กองอนามัยฉุกเฉิน กรมอนามัย
Division of Health Emergency Management

โครงสร้างระบบบัญชาการเหตุการณ์

กลุ่มประสานงานพหุภาคี (เช่น ศบค.)

ผู้บริหารองค์กร





กองอนามัยฉุกเฉิน กรมอนามัย
Division of Health Emergency Management

แผนรับมือภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข

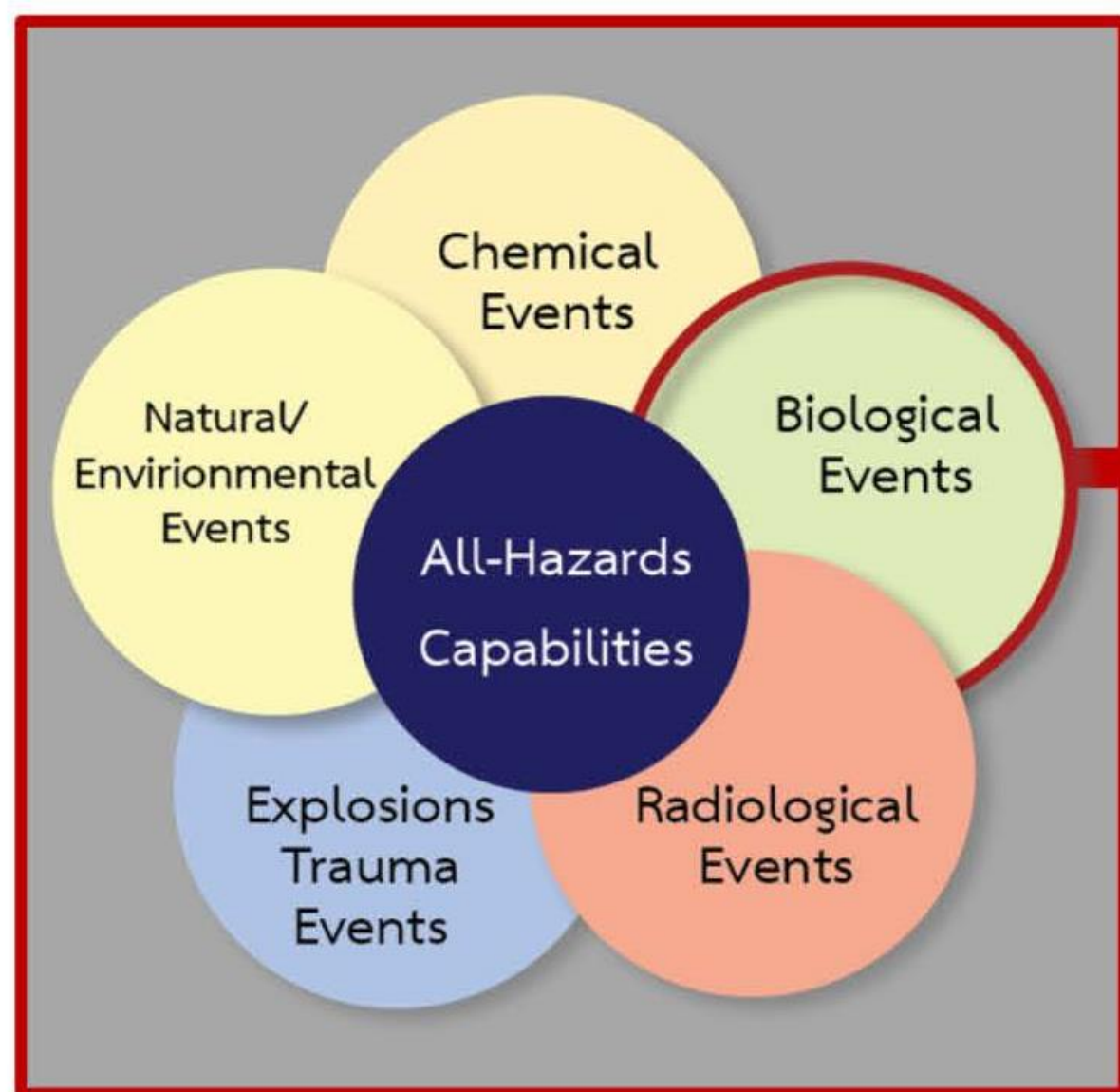
ระดับของแผน		แผนที่ระดับจังหวัดควรมี
ระดับยุทธศาสตร์ (Strategic) เน้นที่เป้าหมาย วัตถุประสงค์ของนโยบายและ แนวทางโดยรวมขององค์กร	เป้าหมาย/ จุดสิ้นสุด	แผนยุทธศาสตร์เพื่อรับมือการระบาดใหญ่ของโรคติดต่อ
ระดับปฏิบัติการ (Operational) บทบาท หน้าที่ความรับผิดชอบ ภารกิจ การบูรณาการ และการดำเนินการ	วัตถุประสงค์	• แผนปฏิบัติการทุกภัยอันตราย (All Hazards Plan, AHP) • แผนปฏิบัติการเฉพาะโรค, (Hazard Specific Plan, HSP) • แผนประกอบกิจการ (BCP) • แผนระดมสรรพกำลัง (Surge Capacity Plan)
ระดับยุทธวิธี (Tactical) บุคลากร เครื่องมือ อุปกรณ์ การบริหารจัดการทรัพยากร และพันธกิจ	กิจกรรม	แผนเผชิญเหตุ (Incident Action Plan, IAP)



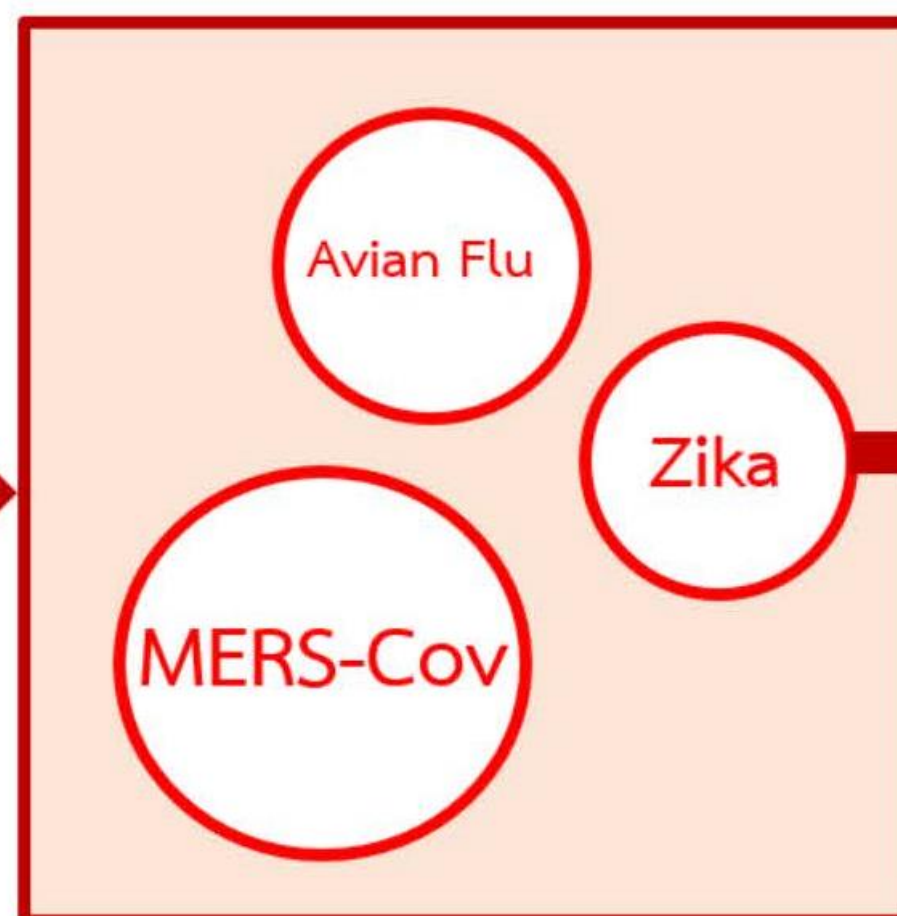
กองอนามัยฉุกเฉิน กรมอนามัย
Division of Health Emergency Management

ALL – Hazards Response Framework

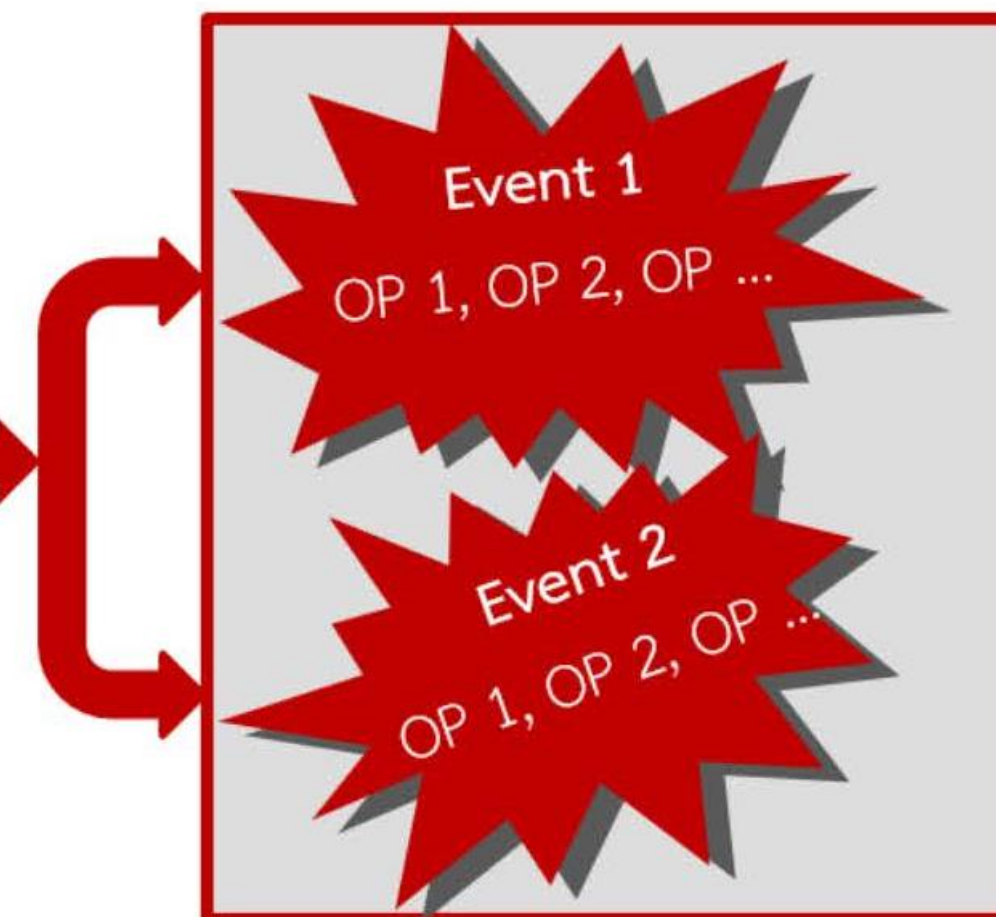
All-Hazards Plan



Hazard Specific Plans



Incident Action Plans

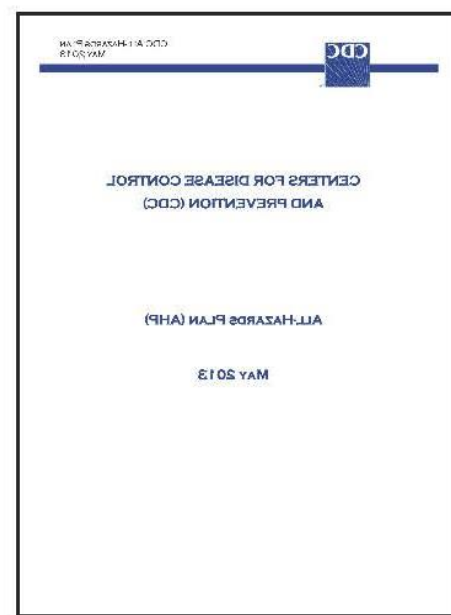
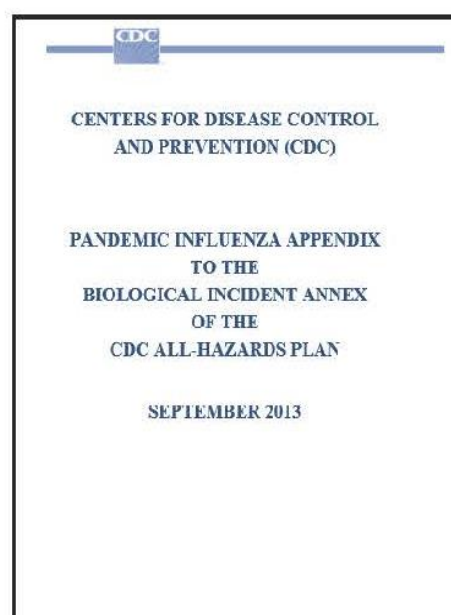
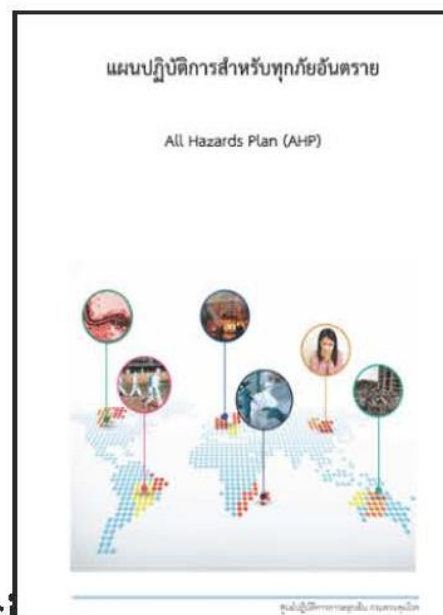


แผนปฏิบัติการสำหรับทุกภัย All-Hazards Plan (AHP)

กรอบแนวทางที่หน่วยงานจัดทำเพื่อเตรียมความพร้อมรองรับภาวะฉุกเฉิน และวางแผนในการปฏิบัติการตอบโต้ต่อโรคและภัยสุขภาพที่ส่งผลกระทบต่อสาธารณสุข ซึ่งอาจเป็นภัยที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ หรือมนุษย์เป็นผู้กระทำ



- แนวคิดสำคัญสำหรับการปฏิบัติการ (Concept of Operations)
- โครงสร้างหน่วยงานที่รับผิดชอบ
- การบังคับบัญชา ควบคุม ประสานงาน
- การรวบรวม วิเคราะห์ และกระจายข้อมูล
- แผนการติดต่อสื่อสาร
- การบริหารจัดการ การเงิน และการส่งกำลังบำรุง
- ภาคผนวก : แผนจำเพาะต่อโรคและภัยสุขภาพ (Hazard Specific Plans)



แผนประคองกิจการ (Business Continuity Plan, BCP)

หมายถึง แผนงานที่เป็นลายลักษณ์อักษร โดยกำหนดขั้นตอนและวิธีการดำเนินการที่ชัดเจน เพื่อรองรับหรือเรียกคืน การดำเนินงานให้กลับมาใกล้เคียงกับภาวะปกติให้มากที่สุด เป็นการสร้างความมั่นใจว่าการปฏิบัติงานที่สำคัญจำเป็นขององค์กร สามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง ในสถานะที่มีทรัพยากรสำหรับการดำเนินงานลดลง

- แผนประคองกิจการ ต้องครอบคลุมทุกภารกิจงานที่สำคัญและจำเป็นในองค์กร
- จัดทำก่อนเกิดภาวะฉุกเฉิน

องค์ประกอบแผนประคองกิจการ

- 1 ขั้นตอนรายละเอียดการดำเนินงาน
- 2 ทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับปฏิบัติงาน
- 3 แผนการติดต่อสื่อสารกับผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกองค์กร
- 4 แผนการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติงานสำรอง (Alternate Sites)
- 5 ความสอดคล้องกับแผนประคองกิจการของประเทศ



แผนเผชิญเหตุ (Incident Action Plan; IAP)

คือ แผนระดับกลยุทธ์ (tactical plan) เพื่อตอบสนองต่อเหตุการณ์เฉพาะที่เป็นภาวะฉุกเฉินทางด้านสาธารณสุข



องค์ประกอบแผนเผชิญเหตุ

1. วัตถุประสงค์ของเหตุการณ์ (Incident Objectives)
2. รายละเอียดภารกิจและกิจกรรมที่ต้องดำเนินการ รวมถึงผู้รับผิดชอบ
3. ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน (Operation Period)

“What Who How and What if”



การทบทวนและสรุปบทเรียนในระยะฟื้นฟูหลังเหตุการณ์ภาวะฉุกเฉิน

- After Action Review (AAR) ในระยะ Recovery
- คือเครื่องมือการสรุปบทเรียน ทบทวนวัตถุประสงค์และผลลัพธ์ของงาน

เรียนรู้ก่อนทำ

- เป้าหมายของงานคืออะไร?

เรียนรู้ระหว่างทำ

- เป้าหมายส่วนใดที่บรรลุผลเกินความคาดหมาย เพราะอะไร?

เรียนรู้หลังทำ

- เป้าหมายส่วนใดที่บรรลุผลน้อย หรือไม่บรรลุผล เพราะเหตุใด?

- สิ่งที่ได้เรียนรู้จากงานนี้คืออะไร?

- ถ้าจะมีงานในลักษณะนี้อีก จะทำอย่างไรให้ดีกว่าเดิม?



คำสั่งคณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม (Health Promotion and Environmental Health Operation Center : HPEHOC)

คำสั่งกรมอนามัยที่ 171/2565

คำสั่งกรมอนามัยที่ 814/2566
(11 สิงหาคม 2566)

สำเนาฉบับ

คำสั่งกรมอนามัย

ที่ ๑๗๑ / ๒๕๖๕

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม
(Health Promotion and Environmental Health Operation Center : HPEHOC)

อนุสนธิคำสั่งกรมอนามัยที่ ๗๑/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย เพื่อให้การปฏิบัติงานด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานการณ์ปกติ และสถานการณ์ฉุกเฉินที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน ทั้งระดับกรมและระดับชาติ ประกอบด้วยโรคอุบัติใหม่ โรคอุบัติซ้ำ ปัญหาไฟฟ้า หมอกควัน ฝุ่นละอองขนาดเล็ก ในบรรยากาศ ก๊าซแล้ง ไฟไหม้สถานที่ฝังกลบมูลฝอย อุบัติภัยสารเคมีรั่วไหล อุทกภัย โรคที่เกี่ยวข้องกับอาหาร และน้ำ การเสียชีวิตที่เกี่ยวข้องกับสารอาหาร ฯลฯ กรมอนามัยมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการกับปัจจัยดังกล่าว โดยการป้องกันและลดความเสี่ยงจากสิ่งคุกคามที่เกิดขึ้นผ่านช่องทาง ทั้งระยะก่อน ระหว่าง และหลัง เกิดเหตุเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ทันต่อสถานการณ์ และจากการโยกย้าย สับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กรมอนามัย จึงยกเลิกคำสั่งกรมอนามัยที่ ๗๑/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย และแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม (Health Promotion and Environmental Health Operation Center : HPEHOC) โดยมีองค์ประกอบ หน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๑. ผู้บัญชาการเหตุการณ์ (Incident commander)

- | | | |
|-----------------------------------|--------------------|--------------------------------|
| ๑.๑ นายสุวรรณ์ชัย วัฒนยังเจริญชัย | อธิบดีกรมอนามัย | ผู้บัญชาการเหตุการณ์ |
| ๑.๒ นายอรุณพล แก้วสัมฤทธิ์ | รองอธิบดีกรมอนามัย | รองผู้บัญชาการเหตุการณ์คนที่ ๑ |
| ๑.๓ นายสุรวุฒิ บุญสุข | รองอธิบดีกรมอนามัย | รองผู้บัญชาการเหตุการณ์คนที่ ๒ |
| ๑.๔ นายเอกชัย เพียรศรีวัชรา | รองอธิบดีกรมอนามัย | รองผู้บัญชาการเหตุการณ์คนที่ ๓ |
| ๑.๕ นายมนต์เกียรติ์ คณาสวัสดิ์ | รองอธิบดีกรมอนามัย | รองผู้บัญชาการเหตุการณ์คนที่ ๔ |

หน้าที่และอำนาจ

- รับรายงานสถานการณ์อันเกี่ยวเนื่องกับปัจจัยด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม
- กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติการ
- อำนวยความสะดวก การควบคุม กำกับ เฝ้าระวัง ติดตาม ประเมินผล และวินิจฉัยแก้ไขปัญหาการจัดการสถานการณ์ในส่วนที่รับผิดชอบของทุกกลุ่มภารกิจ
- ประสานระดับนโยบายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายนอกองค์กร
- ตัดสินใจ ยกย่องระดับ และปิดศูนย์ปฏิบัติการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม
- แต่งตั้ง ปรับเปลี่ยนโครงสร้าง มอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการกลุ่มภารกิจต่าง ๆ
- เสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานให้แก่คณะกรรมการกลุ่มภารกิจต่าง ๆ

สำเนาฉบับ

คำสั่งกรมอนามัย

ที่ ๘๑๔ / ๒๕๖๖

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม
(Health Promotion and Environmental Health Operation Center : HPEHOC)

อนุสนธิคำสั่งกรมอนามัยที่ ๑๗๑/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๕ แต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม (Health Promotion and Environmental Health Operation Center : HPEHOC) และคำสั่งกรมอนามัยที่ ๓๕๖/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๕ เรื่อง แก้ไขคำสั่งคณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม (Health Promotion and Environmental Health Operation Center : HPEHOC) เนื่องจากมีการโยกย้ายและสับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ เพื่อให้การปฏิบัติงานด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานการณ์ปกติ และสถานการณ์ฉุกเฉินที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน ประกอบด้วยโรคระบาด โรคอุบัติใหม่ โรคอุบัติซ้ำ ปัญหาไฟฟ้า หมอกควัน ฝุ่นละอองขนาดเล็กในบรรยากาศ ก๊าซแล้ง ก๊าซจากความร้อน ไฟไหม้สถานที่ฝังกลบมูลฝอย ก๊าซจากสารเคมี อุทกภัย โรคที่เกี่ยวข้องกับอาหารและน้ำ ฯลฯ กรมอนามัย มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการกับปัจจัยดังกล่าว โดยการป้องกันและลดความเสี่ยงจากสิ่งคุกคามที่เกิดขึ้น รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินงานรองรับภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขที่เกิดขึ้น ทั้งระยะก่อน ระหว่าง และหลังเกิดภัยให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ทันต่อสถานการณ์

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กรมอนามัย จึงมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งกรมอนามัยที่ ๑๗๑/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๕ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม (Health Promotion and Environmental Health Operation Center : HPEHOC) และคำสั่งกรมอนามัยที่ ๓๕๖/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๕ เรื่อง แก้ไขคำสั่งคณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม (Health Promotion and Environmental Health Operation Center : HPEHOC) โดยมีองค์ประกอบ หน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๑. ผู้บัญชาการเหตุการณ์ (Incident commander)

- | | | |
|-----------------------------------|--------------------|--------------------------------|
| ๑.๑ นายสุวรรณ์ชัย วัฒนยังเจริญชัย | อธิบดีกรมอนามัย | ผู้บัญชาการเหตุการณ์ |
| ๑.๒ นายอรุณพล แก้วสัมฤทธิ์ | รองอธิบดีกรมอนามัย | รองผู้บัญชาการเหตุการณ์คนที่ ๑ |
| ๑.๓ นายสุรวุฒิ บุญสุข | รองอธิบดีกรมอนามัย | รองผู้บัญชาการเหตุการณ์คนที่ ๒ |
| ๑.๔ นายเอกชัย เพียรศรีวัชรา | รองอธิบดีกรมอนามัย | รองผู้บัญชาการเหตุการณ์คนที่ ๓ |
| ๑.๕ นายมนต์เกียรติ์ คณาสวัสดิ์ | รองอธิบดีกรมอนามัย | รองผู้บัญชาการเหตุการณ์คนที่ ๔ |

หน้าที่และอำนาจ

- รับรายงานสถานการณ์อันเกี่ยวเนื่องกับปัจจัยด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม
- กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติการ

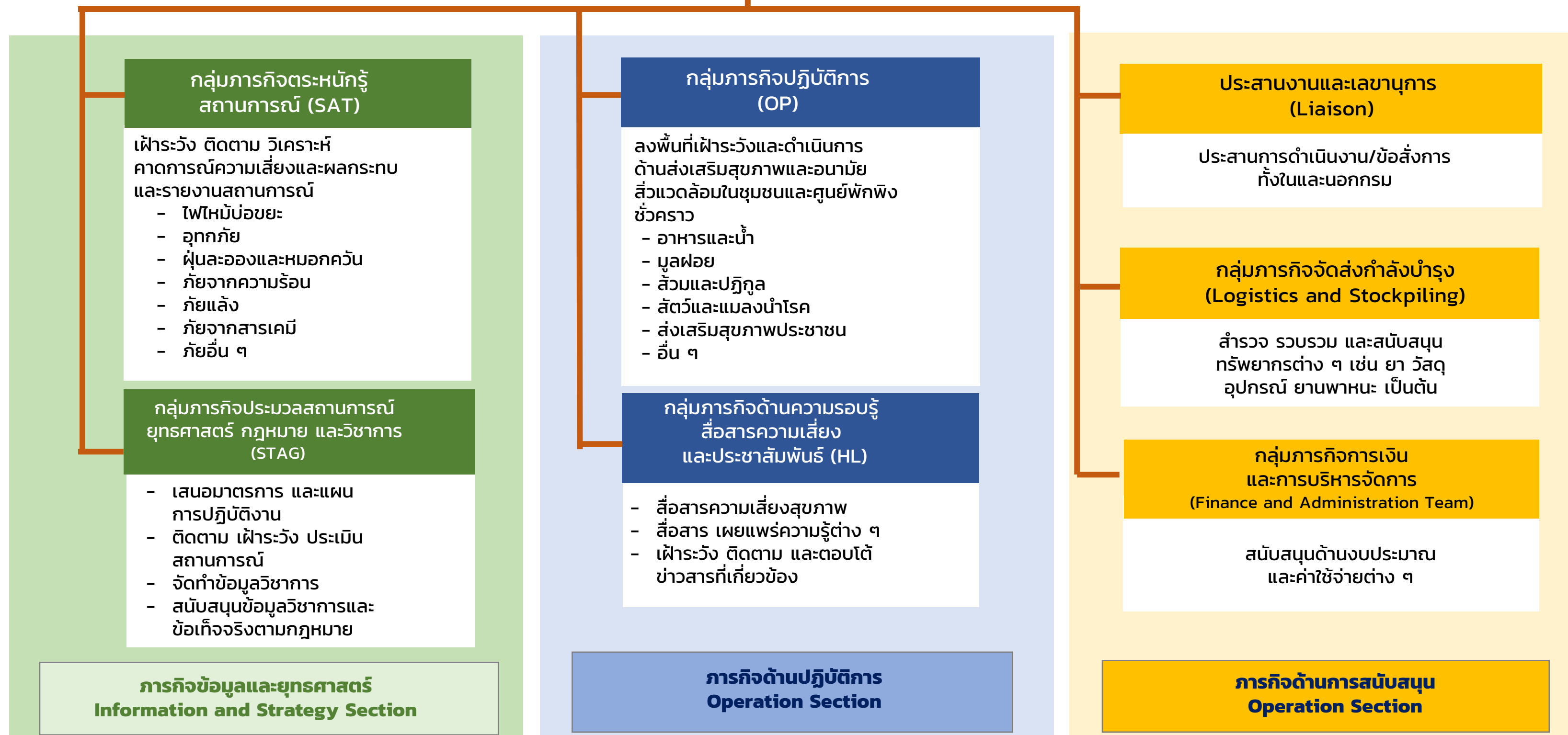
๓. อำนาจการ...

(ร่าง)
คำสั่งกรมอนามัยที่ .../2566
ปีงบประมาณ พ.ศ.2567
(อยู่ระหว่างดำเนินการ)



บทบาทหน้าที่กลุ่มภารกิจ โครงสร้างศูนย์ปฏิบัติการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย (Health Promotion and Environmental Health Operation Center: HPEHOC)

ผู้บัญชาการเหตุการณ์ (IC)





(ร่าง) ผังบัญชาการเหตุการณ์ ศูนย์ปฏิบัติการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม (Health Promotion and Environmental Health Operation Center: HPEHOC) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

ผู้บัญชาการเหตุการณ์ นางอังฉรา นิธิภิญญาสกุล อธิบดีกรมอนามัย

กลุ่มภารกิจตระหนักรู้สถานการณ์ (Situation Awareness Team : SAT)

1. รองอธิบดีกรมอนามัยที่ได้รับมอบหมาย (ประธาน)
2. นายกิตติพงศ์ แซ่เจ็ง นายแพทย์ทรงคุณวุฒิ (ด้านส่งเสริมสุขภาพ) (รองประธาน)
3. นางสาวเบญจวรรณ รัชชสุภา
ผอ.กองพยากรณ์สุขภาพ กรมอนามัย (เลขานุการ)
4. นายพีระยุทธ ชาญกุล ผอ.สำนักส่งเสริมสุขภาพ (เลขานุการร่วม)

กลุ่มภารกิจประมวลสถานการณ์ ยุทธศาสตร์ กฎหมาย และ วิชาการ (Strategic and Technical Advisory Group: STAG and Intelligent Unit: IU Team)

1. นายสมพงษ์ ชัยโอภาณนท์ นักวิชาการสาธารณสุขทรงคุณวุฒิ (ด้านโภชนาการ) (ประธาน)
2. นายดำรง รำธงเลาหะพันธ์
ผู้อำนวยการกองแผนงาน (รองประธาน)
3. นายภิญญาพัชญ์ จุลสุข
ผู้อำนวยการกองอนามัยฉุกเฉิน กรมอนามัย (เลขานุการ)
4. นายพีระยุทธ ชาญกุล ผอ.สำนักส่งเสริมสุขภาพ (เลขานุการร่วม)

ภารกิจด้านข้อมูลและยุทธศาสตร์
Information and Strategy Section

กลุ่มภารกิจปฏิบัติการ (Operation Team)

1. รองอธิบดีกรมอนามัยที่ได้รับมอบหมาย (ประธาน)
2. นายสมศักดิ์ ศิริวนารังสรรค์
นักวิชาการสาธารณสุขทรงคุณวุฒิ (ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม) (รองประธาน)
3. ผู้อำนวยการสำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม (เลขานุการ)
4. นายพีระยุทธ ชาญกุล
ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมสุขภาพ (เลขานุการร่วม)

กลุ่มภารกิจด้านความรู้ สื่อสารความเสี่ยง และประชาสัมพันธ์ (Health Literacy and Public Information Team)

1. รองอธิบดีกรมอนามัยที่ได้รับมอบหมาย (ประธาน)
2. นางวิมล โรมา นักวิชาการสาธารณสุข
ทรงคุณวุฒิ (ด้านส่งเสริมสุขภาพ) (รองประธาน)
3. นางสาวก้องพิกุล ชำนาญคง
ผู้อำนวยการกองส่งเสริมความรู้
และสื่อสารสุขภาพ (เลขานุการ)

ภารกิจด้านปฏิบัติการ
Operation Section

กลุ่มภารกิจการเงินและบริหารจัดการ (Finance and Administration Team)

1. รองอธิบดีกรมอนามัยที่ได้รับมอบหมาย (ประธาน)
2. นายเกษม เวชสุทรานนท์ รักษาการในตำแหน่ง
นายแพทย์ทรงคุณวุฒิ (ด้านผู้สูงอายุ) (รองประธาน)
3. ผู้แทนกองแผนงาน (เลขานุการ)
4. ผู้อำนวยการกองคลัง (เลขานุการร่วม)

กลุ่มภารกิจจัดส่งกำลังบำรุง (Logistics and Stockpiling Team)

1. รองอธิบดีกรมอนามัยที่ได้รับมอบหมาย (ประธาน)
2. นางไฉไล ช่างดำ นักวิชาการสาธารณสุขทรงคุณวุฒิ
(ด้านสุขภาพจิต) (รองประธาน)
3. นายวินัย รอดไทร เลขานุการกรม (เลขานุการ)

กลุ่มภารกิจประสานงานและเลขานุการ (Liaison Team)

1. นายภิญญาพัชญ์ จุลสุข
ผู้อำนวยการกองอนามัยฉุกเฉิน กรมอนามัย (ประธาน)
2. นางชุตติมา แก้วช่วย กองอนามัยฉุกเฉิน กรมอนามัย
(เลขานุการ)
3. นางสาวฐิติพร ฝาสอน กองอนามัยฉุกเฉิน กรมอนามัย
(เลขานุการร่วม)

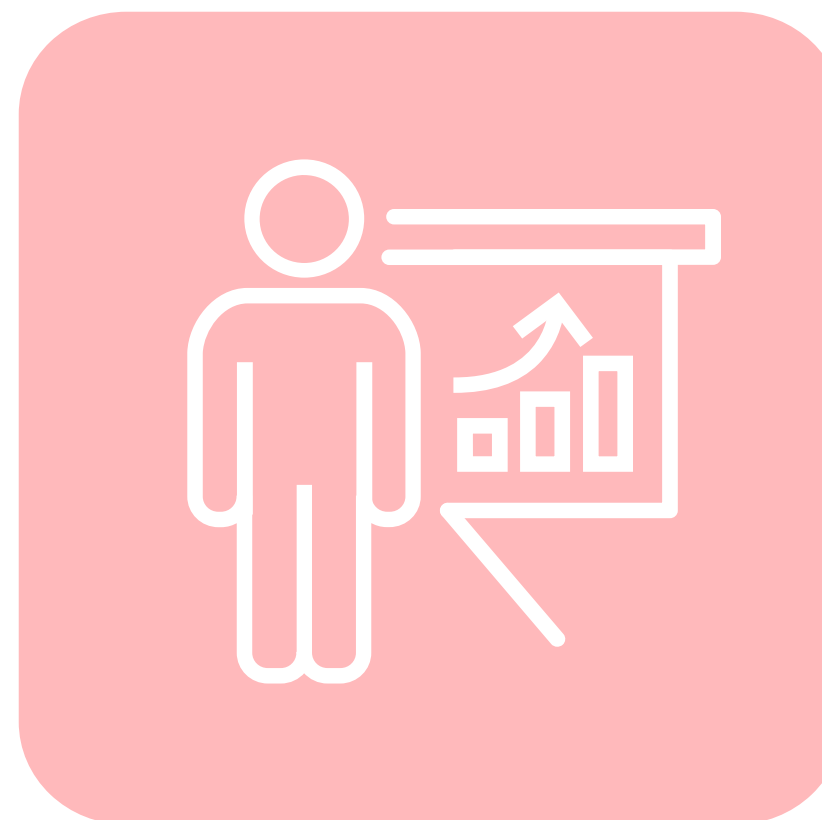
ภารกิจด้านการสนับสนุน
Support Section

V1_30.10.66

“เราไม่สามารถห้ามภัยพิบัติได้
แต่เราเตรียมการ
รับมือได้อย่างมีประสิทธิภาพ”



SEhRT
กรมอนามัย





กองอนามัยฉุกเฉิน กรมอนามัย
Division of Health Emergency Management

Thank you



กองอนามัยฉุกเฉิน กรมอนามัย

☎ 0-2590-4395, 4462

🌐 <https://dhem.anamai.moph.go.th/th>

